

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

KNUD BOKKENHEUSER

KØBENHAVNS

OMEGN

1923

2-140

0763

TILLÆG TIL
DANSKE KØBSTÆDERS HISTORIE OG DERES ERHVERVSLIV

KØBENHAVNS OMEGN

HELLERUP, CHARLOTTENLUND, GJENTOFTE, LYNGBY,
SØBORG, SKODSBORG SAMT HILLERØD BY

XXXVIII

*DET HISTORISKE AFSNIT AF
FORFATTEREN KNUD BOKKENHEUSER*

MCMXXIII
DANSK HANDEL & INDUSTRI FORLAG
KØBENHAVN

TILLÆG TIL
DANSKE KØBSTÆDERS HISTORIE OG DERES ERHVERVSLIV

KØBENHAVNS OMEGN

HELLERUP, CHARLOTTENLUND, GJENTOFTE,
LYNGBY, SØBORG, SKODSBORG
SAMT HILLERØD BY

XXXVIII

*DET HISTORISKE AFSNIT AF
FORFATTEREN KNUD BOKKENHEUSER*

MCMXXIII
*DANSK HANDEL & INDUSTRI FORLAG
KØBENHAVN*

HELLERUP OG CHARLOTTENLUND

IDEN Københavns Volde faldt, og Portene blev revet ned, er Byen vokset med rivende Hast; allerede tidlig opslugtes de Forstæder, som havde dannet det landlege Bælte omkring den, og det lyder for moderne Øren latterligt, at Folk endnu i Halvtredserne og Treserne kunde ligge paa Landet paa Østerbro, Nørrebro og Frederiksberg, ja, at man drog med Flyttelæs fra Nørregade til Landsteder paa Østerbrogade. Siden er det blevet ganske ukendt at dyrke virkeligt Landliggeri i Hellerup, og man trækker medlidende paa Skuldren ad dem, der nøjes med Charlottenlund til Landro; selv om man har „Skoven“ der, er der gaaet saa meget „København“ deri, at man ikke, takket være Jernbane og Sporvogn, mere betragter sig som værende udenfor Byen. Man er i en Slags Forstad.

Med *Hellerup* er det gaaet paa en noget lignende Maade; der er ogsaa kommet en selvstændig Kirke, før maatte Beboerne vandre saa langt som til Ordrup eller Gjentofte Kirker for at høre Guds Ord, men nu rejser den venlige Hellerup Kirke sit hvide Spir mod Sky; den indviedes den 14. Oktober 1900 og er bygget efter Slotsarkitekt *Thorvald Jørgensens* Tegning. Og nu ligger der adskillige udmærkede Skoler i Hellerup, oprindelig startede ved privat Initiativ, men senere, da den fortvivlede Skolering, der ødelagde alle private Skolers Personlighedspræg, under Direktør *Hjorts* sikkert velmente, men økonomisk uheldige Ledelse gik itu, er overtaget af Kommunen. I Gjentofte Kommune, hvortil Hellerup hører, findes der hele 10 saadanne fortræffelige Skoler, dels tilhørende Stat, dels Kommune. Men Hellerup har dog mere Historie end Søborg.

Oprindelig er Byen siden Klampenborg-Banens Anlæg opstaaet paa de tre gamle Ejendomme *Hellerupgaard*s, *Tuborg*s og *Gamle Vartovs* Jorder.

Al de gamle Landsteder, der laa her ude, skal vi nævne *Lille Tuborg*, hvor i sin Tid Biskop *Grundtvig* laa paa Landet, og som nu benyttes af „Eensomme gamles Værn“, *Øregaard*, hvorfra *Carl Bernhard* har taget Motiver til „Lykkens Yndling“, og som i 1917 blev overtaget af Kommunen for at omdannes til Lystpark. Selve Bygningen rummer Gjentofte Kommunes Bibliothek og Etatsraad *Jacob Hegels* udmærkede Samling af topografiske Billeder; i Parken, som nu er en herlig Lysthave, som Hellerup længe havde savnet, lod Billedhuggeren *Rudolph Tegner* i en Tid sine Kunstværker opstille, og adskillige af denne egenartede og udmærkede Kunstners Arbejder, der nu pryder København, er blevet til i hans Atelier paa *Lemches* Vej No. 6. Ved denne Vejs Navn kommer man uvilkaarlig

til at mindes den gamle *Onsgaard*, som tilhørte den udmærkede Gaardejer *Lemche*. Den benyttedes tit som Landopholdssted for velhavende Københavnerfamilier, saaledes boede den udmærkede Læge, Minister og Finansborgmester i København *Carl Emil Fenger* ofte paa Landet her i Halvfjerdserne. Og i Gammel Eltham boede i mange Aar Generaldirektør *Charles Ambt*, hvis største Fortjeneste ligger i hans Arbejde som Stadsingeniør i København, hvorved han ordnede hele Hovedstadens Kloakvæsen, hvis Afløb udmunder der, hvor det høje Lufttaarn nu staar for Enden af Scherfigsvej. Den store Ejendom „Norgesminde“ erindres bedst fra *Poul Martin Møllers* Novellefragment: „En dansk Students Eventyr“, hvis „krøllede Prita“ i mange Aar stod som Typen paa en ægte dansk Student.

Strandvejens Gasværk, som ligger i Hellerup, blev anlagt 1892 og forsyner hele den store Kommune med Gas. Hovedstadens Nærhed betegnes ved en Mængde industrielle Foretagender som Liste- og Træskofabrikken, Hellerup Glasværk og Tuborgs Fabriker. Alle disse Foretagender samler sig om Tuborg Havn, og de mange Arbejderboliger heromkring giver en Del af Hellerup Karakter. Havnen blev anlagt ifølge Lov af 4. Maj 1875 og kaldtes oprindelig Københavns Petroleumshavn. Den kan optage Fartøjer af indtil 20 Fods Dybtgaaende.

Mest kendt af alle Fabrikkerne er dog sikkert *Tuborg*, der anlagdes af *Philip Heyman* i 1873 og omfattede foruden Bryggerier en Gødningfabrik og Svovlsyrefabrik (senere anlagt), et Glasværk (solgt) og Havneanlægget. Det blev hurtigt det største Lagerøl-Bryggeri i Danmark. Til Bryggeriet hører Aftapningsanstalten, som er en Mønsteranstalt og aftapper over 70 Millioner Flasker aarligt. Hertil hører desuden Mineralvandsfabrikken. I 1894 sammensluttedes Tuborg med de forenede Bryggerier, og siden 1902 arbejder de sammen med Carlsberg-Bryggerierne under Direktør *Benny Dessaus* udmærkede Ledelse.

Philip Wulf Heyman maa nævnes og huskes som en af Danmarks moderne Storindustri Foregangsmænd. Han var født i København den 5. Novbr. 1837 og døde sammesteds 15. Decbr. 1893. I 1858 etablerede han en Smørforretning i København, som snart tog et stort Opsving, navnlig efter at han havde begyndt en Stor-Export til England. I 1854 var han den første, der pakkede Smør i Blikdaaser til oversøiske Pladser. I 1866 anlagde han sine store Svineslagterier med Filialer i Varde, Assens og Malmø, og endelig blev han 1873 Medstifter og første Direktør for Tuborgs Fabrikker. Ved Dristighed, Foretagsomhed og stor Arbejdsomhed erhvervede han sig en stor Formue, hvormed han udøvede en udstrakt Velgørelse.

Ved Udstillingen 1888 reklamerede Tuborg med den uhyre Tuborgflaske, der efter Udstillingens Slutning flyttedes ud til Tuborgpavillonen, hvor den staar den Dag i Dag som et ikke altfor smagfuldt, men overordentlig populært Vartegn for vor By.

I Hellerup boede i Firserne Nobel-Pristageren, Digteren *Karl Ojellerup*, da han skrev nogle af sine skønneste Arbejder som „Brynhild“ og „Minna“.

I det Herrens Aar 1663 havde Dronning Solie Amalies „geheimeste Kammer-tjener“ *Jacob Pedersen*, som langtfra var nogen sympatetisk Person, i den Grad indsneget sig i sin Herskerindes Gunst, at Dronningen formaade Kgl. Majestæt til at overlade ham „den lille Dyrehave ved Ibstrup“, som Charlottenlund da kaldtes, fordi den ikke lan saa langt fra Ibstrup, det Slot, hvis Ruiner vi nu kalder Jægersborg.

Den Bevilling, der fulgte med denne „Overladelse“, drejede sig ikke om

Smaating. Den er dateret den 19. Juni 1663, og den giver *Jacob Pedersen* Ret til selv at brygge og udskænke fremmed Vin og Øl, ingen andre Kroer maatte oprettes mellem København og Rungsted ud over dem, der bestod, hvilket vil sige Gjentofte og Vedbæk Kro. Her hos *Jacob Pedersen* maatte „alle og enhver uden Undersked i samme Wirtzhaus være tilladt Bryllup, Barsel eller anden Samqvem eller Convent at lade anrette“. *Jacob* maatte og ved samme Wirtzhaus lade anrette allehaande Leg og Spill til Tidsfordriv, saasom Pirkentafel (Billard?), Klodsbane, Paille-maille (en Art Krocket) og andet deslige, saa og alene og ingen anden udi København uden ved samme Wirtzhaus at maa lade holde saa mange Hyrekarosser til at leje, som han lyster, saavel som Spiljagter, Baade og alle Slags smaa Fartøj til at spatzere paa Vandet med alt andet, som hos Wirtz- og Lyst-hus tilhøre kan.“

Jacob Pedersen manglede imidlertid Driftskapital, og derfor slog han sig sammen med en anden Eventyrer, Nederländeren *Henrik Rüse*, som ogsaa var Potte og Pande hos de kongelige Herskaber og netop i 1664 blev Generalmajor. Han er kendt for Anlægget af Kastellet og Gothersgade, Ulfeldts Skamstøtte og den Bastion paa Christianshavns Vold, der bærer hans senere Adelsnavn „Rysensteens Bastion“. Han havde Penge, og det saa altsammen glimrende ud, men pludselig faldt *Jacob Pedersen* i Unaade, og det var der vist god Grund til; thi han havde sikkert gjort sig skyldig i Højforræderi, han flygtede ud af Landet, og dermed er han ude af Sagaen.

Eet havde dog han og *Henrik Rüse* lært Københavnerne, og det var at „tage i Skoven“, og ved „Skoven“ forstod man i Kongens København helt ned til vore Bedateforældres Tid kun *Charlottenlund*; Dyrehaven kommer først langt senere i Betragtning, hvilket er let forstaaeligt deraf, at Befordringsmidlerne i hine Tider i Almindelighed var Apostlenes Heste, og til en almindelig Skovtur om Søndagen slog Kræfter og Tid ikke til længere ud ad. De af *Holberg* omtalte Kilderejser ^{3/4} Aarhundrede senere gælder da ogsaa en Kilde paa Strandvejen mellem Hellerup og Charlottenlund, ikke Kirsten Pils, som først kommer paa Mode i Slutningen af det 18. Aarhundrede.

I 1671 købte *Ulrik Frederik Gyldenløve*, Frederik den 3dies Søn, der af sin Fader havde faaet „den lille Dyrehave“ overladt, Privilegiet af Rysenstein, og han har ført Beværtning her. Han kalder den først for „Freudenthal“, siden efter det Slot, han opførte, *Gyldenlund*, og her samlede han for at trække Folk til allehaande sjældne Dyr som Abekatte, Papegøjer, sjældne Fugle o. a., saa at en tysk Rejsende, der var her paa Besøg og ikke kendte Stedets Navn, meget betegnende kaldte det „Kukukholm“.

Efter Gyldenløves Tid forsvinder imidlertid disse Forlystelsessteder og tillige Beværtningen, og Skov og Slot faar da ogsaa Navneforandring, da Kong Christian den V forærer sin Søster, *Charlotte Amalie* Slottet i 1683 og paa en Rude skriver:

„Güldenlund musz fort,
Charlottenlund heist dieser Ort.“

Denne Rude lod Prinsessen indfatte og ophænge i et af Slottets Værelser.

Selve Skoven var berømt for sine mange forskelligtartede Træer og Vækster, og den vedblev ogsaa efter Gyldenløves Tid at være et yndet Udflugtsted; men

i Holbergs Tid er dens gode Renommé ved at blive sat over Styr, idet den om Hverdagen giver Ly for flere mindre anstændige Stævnemøder; derom vidner allerede vor første rigtige Drikkeviseforfatter, *Tøger Reenberg*, der siger: „Du ser saa gusten, bleg og sur ud som Bejleren, der ser sin Brud til Gyldenlund at drage“, og i *Holbergs „Mascarade“* siger *Henrik*: „At rejse til Gyldenlund eller Frederiksdal om Somneren holdes for en meget nobel Tidsfordriv; men hvad der bestilles iblandt, ved min Broder perfect; han er Leiekusk“, og dette bekræftes endeligt i et samtidigt Vers, hvis Forfatter ikke kendes:

„En Kvinde saasom Bondens Hund
er tryggest hjemme i sin Lænke;
paa Fridrichsdal og Gyldenlund
bør ingen ærlig Kone tænke.“

Ser man paa et Kort fra 1720, hvis Tegner hedder *Jens Sørensen*, og det var en meget paalidelig Mand, laa der lige Syd for Charlottenlunds Skov et Hus, der kaldtes „Paltmandshuset“, Kludesamlerens Hus; i 1750 kaldtes det Klude-Mads's Hus eller Enghavehuset. Klude-Mads købte Klude til Strandmøllen, og Kongen havde en Enghave herude; dette Hus fik en velhavende christianshavnsk Tømmerhandler *Niels Aagesen* i Fæste i 1753 for der at opføre et Hus til „en lille Fabrique til Landets Nytte“. Han kaldte Huset „Constantia“, men hvorfor gjorde han det?

Man sætter nemt dette Spørgsmaal i Forbindelse med, at der i Constantias umiddelbare Nærhed ligger to andre Gaarde, der hedder „Tafelbay“ og „Bonne Esperance“. Alle tre Navne stammer fra Kaplandet. *Constantia* er en By, der var berømt for sin fyldige Drue, *Tafelbay* er den sydligste Bugt af Atlanterhavet paa Afrikas Vestkyst, kun 48 km fra *Bonne Esperance*, „det gode Haabs Forbjerg“.

Den sidste Del af det attende Aarhundrede betyder en stor Opgangstid for den danske Handel. Storkøbmændene holder selv deres Skibe paa Søen; fra fjerne Lande, og navnlig fra Kap bringer disse Skibe deres rige Ladninger til Landet, og der kendes ikke i de Tider til Aktieselskaber, der fordeler Tabet paa mange Hænder. En Købmand kan have hele sin Formue bunden i saadan en Skibsladning; intet Under, at hans Nerver er spændt til det yderste, hvis Skibet ikke kommer til rette Tid, og at der er Fest og Glæde, naar det lykkes.

Naar saadanne Skibe ventedes til København, var Spændingen uhyre, og naar den store Sejlerskare stod Kronborg ind, drog Købmændene ud ad Strandvejen, og bevæbnede med mægtige Kikkerter iagttog de de kommende Skibe, og stor var Glæden, naar det rigtige kom i Sigte. Men der laa kun faa Huse paa Strandvejen den Gang, derfor købte Købmændene Grunde Syd for Charlottenlund Skov og opførte deres Lystgaarde der for at have et Sted, hvor de kunde opholde sig, medens de ventede, og feste, naar Skibene kom. Disse Lystgaarde opkaldte de da efter de fjerne Steder, hvorfra Skibene kom. Og paa denne Maade opstaa den Landbyggerstad, der hedder Charlottenlund, først som en Række Strandvejs-huse, men senere forøges den, da Klampenborgbanen kommer, med en Villaby nede ved Stationen Vest for Skoven.

Constantia bliver siden et Traktørsted, men som saadant har *Poul Martin Møller* ikke kendt det, inden han paa sin Kinarejse skrev „Glæde over Danmark“. Det

er Lystgaarden „Constantia“, der ved hans Besøg i det virkelige Constantia giver ham Idéassociationen til de berømte Linier:

„Ud i Øst og Vest, og hvor jeg vanker,
drømmer jeg om jer ved Danmarks Sund,
selv iblandt *Constantias* fulde Ranker
mindes jeg med vemodsfulde Tanker
Løvet i Charlottes Bøgelund“.

Dette er i snævreste Forstand Charlottenlunds Tilblivelseshistorie, Resten slutter sig til Slottet, som blev i kongeligt Eje, men fik sin første lystelige Beboer efter *Charlotte Amalie*, da daværende Kronprins *Frederik*, senere *Frederik den Ottende*, hertil hjemførte sin Brud, Prinsesse *Lovisa* af Sverige – Norge i Sommeren 1869. De modtog her i August Maaned de danske Studenters Fakkeltog og boede her i hele deres Ægteskab. I 1880 byggede Professor *Meldahl* Slottet om, og endnu residerer Enkedronning *Lovisa* herude det meste af Sommeren, og Københavnerne søger med usvækket Lyst den gamle Skov og dens to Forlystelsessteder Constantia og „Over Stalden“. En Tiltrækning til har Charlottenlund faaet ved dens Cyclebane og Traverbane, der paa Væddeløbsdagene giver Strandvejen og Skoven et særlig livligt Præg.

KNUD BOKKENHEUSBR

KENDTE FIRMAER I HELLERUP

Hellerup Stations Kiosk.

Hellerup Stations Kiosk, Bud- & Auto Central, Posthusvej 6 er grundlagt i 1902 som Avisudsalg, men blev overtaget i 1906 af nuværende Indehaver G. Kolringen, der har udvidet Forretningen med Cigarudsalg i de gangbare Mærker af Cigarer og Cigaretter samt en Bilcentral. I 1919 udvidedes den med Droskekørsel under Navnet Hellerup Auto, der drives af Indehaveren med flere Chauffører, medens Hustruen passer Kiosken. Forretningens gode Beliggenhed ved Jernbanestation og Posthus, ligesom Indehaverens gode Lokalkendskab, bidrager til Forretningens gode Omsætning.

Højberg & Hansen, Sadelmagere & Møbelpolstre, Hellerupvej 5 A, er Ejere af en ældre Forretning, der er grundlagt omkring Aaret 1903 paa Sofievej 3, af Sadelmager N. Petersen. I 1914 erhvervedes Ejendommen Hellerupvej 5 A, hvortil Forretningen flyttedes; men i 1917 solgtes Ejendommen til Entreprenør Wohsen, og ovennævnte Firma har nu her Værksted og Butik. Højberg & Hansen, der i mange Aar havde arbejdet hos N. Petersen, købte da Forretningen og driver her Sadelmager- & Møbelpolstrerforretning. Forretningen er den mest deciderede Sadelmagervirksomhed i Hellerup; her fremstilles Kalecher, Rejsekufferter, Haandtasker m. m.

Firmaet har leveret Arbejde til Hellerup Kommune af Gymnastikredskaber, til Tuborgs Fabrikker, Det Danske Petroleums A/S m. fl. I Møbelpolstring udføres alle Slags Arbejder indenfor Branchen.

Højberg & Hansens Forretning.

Otto Platener, Hellerupvej 13, beskæftiger sig hovedsagelig med Varme- & Sanitetsinstallation samt Blikkenslagerarbejde. Firmaet har i en længere Aarrække virket i Hellerup og Omegn og giver Tilbud og Overslag i ovennævnte Branche.

Hellerup Materialhandel, C. Remiens Eftf. M. Jensen, Hellerupvej 39, er startet i 1902 af J. Johansen, i 1906 overtaget af C. Remien, og i 1913 af M. Jensen. Forretningen forhandler alt i Material-, Kolonial- og Farvebranchen.

C. C. Olsens Fedevareforretning, Hellerupvej 39, er overtaget i 1903, der drives her Forretning med alle Slags Kød, Fedevarer, Paalæg, Fjerkræ, Konserver, Smør og Margarine m. m.

Konditor *H. Bruun Clasen*, Posthusvej 6, Hellerup, har overtaget Forretningen den 4. August 1922. Forretningen er grundlagt af Konditor U. Bergø i 1906.

H. Bruun Clasen er laguddannet og har tillige været i Udlandet. Der leveres fra Forretningen kun 1. Klasses Varer. Desuden tages Bestilling paa alle Slags Brød og Kager til større Fester og Selskaber. I Konditoriet serveres Kaffe, The, Chokolade m. m. Forretnindens gode Beliggenhed nær Jernbanestation Og Posthus, paa Hjørnet af Hellerupvej ved Sporvognsstoppestedet bidrager ligeledes til den gode Omsætning, som ved Indehaverens og hans Hustrus personlige Arbejde er vokset betydeligt i den korte Tid. Det er fremdeles Princippet at gøre alt for at tilfredsstille Publikum. Det bør tilføjes, at der i det særskilte Lokale til Konditoriet er hyggeligt og lyst, hvor Gæsterne føler sig veltilpas.

H. Bruun Clasens Forretning.

H. Bruun Clasen.

Peter Andreasens Skotøjsforretning er grundlagt i 1905, med Butik og Værksted. I 1912 udvidedes, og Beboelseslejligheden toges med til Butik, saaledes at det nu er en anseelig Forretning, der forhandler alle Slags Herre-, Dame- og Børnefodtøj i moderne Faconer og som har Reparationsværksted.

A. *Christensens* Købmandsforretning, Hellerupvej 10, er overtaget i 1921. Forretningen forhandler Kolonialvarer, Vin, Spiritus og Husholdningsartikler.

Snedkermester Jørgen Wolffs Virksomhed.

Snedkermester *Jørgen Wolff*. Hellerupvej 13, grundlagde sin Forretning 1905 paa Hellerupvej Nr. 1, i et lille Lokale, under beskedne Former. J. Wolff arbejdede i Begyndelsen alene paa Værkstedet, men efterhaanden som Arbejdsfeltet blev større antoges Lærlinge og Svende, saaledes at Lokalerne blev for smaa. I 1913 erhvervedes Ejendommen Hellerupvej 13, og Virksomheden flyttedes hertil, hvor der nu beskæftiges en halv Snes Mand, alt efter Sæsonens forskellige Arbejder. Paa Værkstedet forarbejdes hovedsagelig Møbler efter Tegning, medens der ogsaa leveres Arbejde i alle Slags Møbellabrikata, godt, solidt og i enhver Stilart.

Jørgen Wolff.

GJENTOFTE OG LYNGBY

EDENS man med Føje kan sige om Charlottenlund, at det skylder Slottet sin Tilværelse, er dette ingenlunde Tillældet med *Gjentofte og Lyngby*, selv om *Bernstorff* og *Sorgenfri* naturligvis i senere Tider har spillet en ikke ringe Rolle for de to Steder; vil man slutte noget lignende af Udtrykket „Kongens Lyngby“, som man har brugt for at skelne Byen fra Landets andre Lyngby'er, tager man fejl; thi en Del af Lyngby (ikke den hele) har heddet „Kongens“ længe inden der var Tale om nogen Kongebolig, idet man dermed betegnede den Part af Byen, der var „Krongods“, hvad vi efter Grundloven vilde kalde „Statseje“. Det er ikke let at afgøre, hvor Gjentoftes Historie afløser Københavns; men givet er det, at der paa Vejen ud ad Gjentofte til allerede fra gammel Tid laa en Række Lystgaarde, hvoraf en Del bestaar endnu, Stolpegaarden ganske vist kun som Arbejdsanstalt; *Vintappergaarden* har Navn af sin Ejer Vinhandler Thomas Baildon, *Heslegaard*, der tidligere havde været Bøndergods, købtes i 1811 af Statsminister *Kaas*, som løjede *Kildeskoven* dertil, og *Rygaard* blev af Grev *Bernstorff* skænket til den dygtige landøkonomiske Forfatter *Torkild Baden* (f. 1734 † 1805), der var kendt som Forfatter af udmærkede Værker om Landboreformerne i Slutningen af det 18. Aarhundrede. Han støttede ogsaa *Bernstorff* i dennes Arbejde for Godsæts Bønder og fik *Rygaard* som Løn. Her fortæller et uhjemlet Sagn, at Baden skal have taget Digteren *Johannes Ewald* til sig en Stund, da han havde fundet ham i en ussel Tilstand i København. Under *Rygaard* hørte *Søholm*, hvis Jord naar ned til Lunde Hussøen; den ejedes i sin Tid af den kendte, højtansete Politiker Etatsraad *Niels Andersen*. *Lundegaarden* har oprindeligt tilhørt den tidligere Guvernør paa Trankebar *David Brown*, senere Baron *Knuth* og Statsminister *Rottwitt*.

Berømmeligst er dog *Bernstorff Slot*, der oprindeligt var en Fasangaard, som *Frederik d. V* d. 7. Novbr. 1764 skænkede sin Udenrigsminister *Johan Hartvig Ernst Bernstorff*, der her lod oplære sit „Sommerhus“ og over dets Indgang skrev: „Honesto inter labores otio sacrum“, ∴ Helliget en hæderlig Hvile mellem Anstrængelserne. Slottet blev i *Bernstorff*'ernes Eje, til det 1812 blev solgt til Etatsraad *Ole Chr. Borch*, som Aaret efter overdrog det til Statsminister *Kaas*, fra hvem det i 1817 gik over til den rige vestindiske Plantageejer *Mac-Evoy*, der med Bibeholdelse af *Bernstorffs* landskabelige Lindealléer anlagde Parken i den smukke engelske Stil. Denne Mand var en stor Projektmager, om hvis Rigdomme der gik saa

eventyrlig en Tale, at han endog i 1822 var Genstand for et frækt Bedrageri, hvori selve Frederik den Sjettes Navn var indblandet. Da han døde, efterlod han sig Bernstorff i en ynkelig Stand, hvad enten han nu ikke har haft Raad til at holde det ved Lige, eller han har tabt Interessen for det. Ved Auktionen i 1839 købte Krigsassessor *P. Hilarius Kalko*, der i Forvejen havde erhvervet de til Slottet hørende Jorder, det for kun 25,850 Rdl. Det var hans Hensigt at rive Slottet ned, men inden han naaede dette, købte *Kong Christian d. VIII* Gaard og Gods for 100,000 Rdl. og lod Bygningsinspektør *I. H. Koch* sætte det i Stand, hvorpaa han boede der om Sommeren. Ved Grundloven gik Slottet over til Statseje, og i 1853 udvistes det til den præsumptive Thronarving, Prins *Christian* af Lyksborg, senere *Christian IX*, til Sommerophold, og her boede den gamle Konge hvert Aar lige til sin Død. Her samledes i de beskedne Rum hele den store kongelige Slægt, naar den ikke var paa Fredensborg, og derved fik Bernstorff sin egentlige Historie. Den 29. Sept. 1898 døde den gamle *Dronning Louise* paa sit elskede Sommer-slot. Ved sin Død d. 29. Januar 1906 havde *Christian d. IX* udtalt Ønsket om, at Slottet maatte blive overladt til hans Søn, Prins *Valdemar*, der hidtil havde boet paa Bernstorffshøj i Parkens Udkant. Prins Valdemar har boet her til 1922, og det er at haabe, at han snart igen maa kunne tage Slottet i Besiddelse. Paa Bernstorffshøj bor nu Prins *Axel* med sin Gemalinde, Prinsesse *Margarethe* af Sverige, og sin Broder, Prins *Viggo*.

Til Minde om *J. H. E. Bernstorff*, der indlærte Arvefæste og afskaffede Hoveriet paa Bernstorffs Godser, rejste Bønderne en af *J. Wiedewell* udlært Æresstøtte for ham paa Gjentofte Bakke. Den latinske og danske Inskription er forfattet af Geheimeraad *A. O. Carstens*; men i 1904 rejste Konge og Folk ham tillige en Portræstatue paa den store Græsplæne i Parken Nord for Slottet. Den prydes med Indskrift af Professor *Vilh. Andersen*.

Lige uden for Parken ligger Brødhøj (i Folkemunde Brødrehøj) inde i en Have, hvor Folkedigteren *Carit Etlar* (Johan Carl Chr. Brosbøll f. 7. Aug. 1816 † 9. Maj 1900) levede sine sidste Aar. Der er rejst et Minde for ham ud mod Landevejen. Paa den anden Høj, *Elhøj*, lige ved Bernstorffs Støtten, laa *Johannes Ewald*, da han digtede sit skønne Digt „Philet“ til Bernstorffs Ære.

Gjentofte Kirke er en smuk gammel Kirke, opført af Kamp- og røde Mursten i Korsform og Spidsbuestil. Dens Alder kan ikke bestemmes, men i 1825 restavredes den af Hofbygmester *Koch*, 1884 af Professor *Hans I. Holm*, og i 1895—96 fik den en helt ny nordre Gavl, opført af Arkitekt *J. Schrøder*. Altertavlen er skænket og malet af *Dronning Louise*, og de kongelige Gæster paa Bernstorff har i Aarenes Løb skænket mange kostelige Sølgaver til Kirken, hvis Præst i denne Tid var Personalhistorikeren, Pastor *Albert Thorvald Jantzen*. Paa den hyggelige Kirkegaard ligger bl. a. Landøkonomen, Pastor *H. J. C. Høegh* († 1805), Forfatteren, Geheimestatsminister *Ove Malling* († 1829), Statistikerens, Prof. *Fr. Thaarup* († 1845), Blomstermaler, Prof. *L. I. Jensen* († 1856), Legatstifter, Etatsraad *I. Th. Suhr* († 1858) og Landskabsmaler, *F. H. Sødring* († 1862) begravede. Gjentofte, der trods sin Nærhed ved København, navnlig nede omkring den smukke Sø, har bevaret en Del af sit Landsbypræg, har nu sit eget Raadhus, bygget i 1903 af Arkitekt *Thejll*; men det ligger helt nede i Nærheden af Charlottenlund Station.

Lyngby ligger ved *Lyngby Sø* ved *Frederiksborglandevejen* paa begge Sider af *Mølleaaen* og ligner meget en *Købstad* med sin brolagte *Hovedgade*. Byens gamle *Korskirke* ligger højt paa *Bakken* og er bygget af røde *Mursten*. Den stammer sikkert fra *Middelalderen*; under dens ærværdige *Hvælvinger* findes i *Kirkerummet* en *Altertavle* af *C. V. Eckersberg*, en *Prædikestol* fra 1598 og ligesom i *Gjentofte Kirke* en *Mindetavle* over de i de *slesvigske Krige* faldne fra *Sognet*. Endelig er der et *Slags Epithalium* for *Kirkens Sognepræst Jørgen Borch*, der døde 1803. Man har i *Kirken* lundet ikke saa faa *Kalkmalerier* af ret anseelig *Ælde*. Paa *Kirkegaarden* ligger *Skuespillerinden Ellen Marie Heger* († 1842) og *Digteren Thomas Lange* († 1887) begravede. Over den sidste er rejst et smukt *Monument* af *Lorenz Frølich*. Den *navnkundigste* af *Kirkens Præster* er dog *Peter Rørdam* (f. 1806 † 1883), der fik *Kaldet* 1856 og hørte til *Grundtvigs ivrigste Tilhængere*; han var en *myndig* og stærkt udviklet *kristelig Personlighed*, der uden *Frygt* sagde sin *Mening*. Han var *Broder* til *Sjællands Biskop Skat Rørdam* og var en *nationalt begejstret Mand*, hvis *Ord* ligesom *Broderens* vejede tungt. Han var *Caroline Amalies* *Yndlingspræst*; hun fik endda særligt „*Kirketog*“ sat i *Gang* til *Lyngby* om *Vinteren* for at kunne høre ham.

Det, der mest giver *Lyngby* *Karakter*, er dog *Sorgenfri Slot*, som er oplært lige i *Begyndelsen* af det *attende Aarhundrede* af *Grev Carl Ahlefeldt* (f. 1670 † 1722); han stod i høj *Gunst* hos *Frederik d. IV*, ejede store *Godser* rundt i *Landet* og døde som *Statholder* i *Slesvig-Holsten*. Den næste *Ejer* blev *Frederik d. IV's* *Svoger*, *Storkansler*, *Grev U. A. Holstein*, der var gift med *Anna Sophie Reventlovs* *Søster*, og efter hans *Død* ejede *Frederik d. IV* og siden hans *Søster*, *Sophie Hedevig*, *Slottet*; gennem forskellige *Hænder* gik det nu over i *Vinhandler Henrik Boltens* *Eje*; denne blev, fordi han *laante Kongen* *Penge*, *Baron*, og byggede bl. a. ogsaa den *nyllg restavreerede Gaard*, *Gothersgade 8* i *København*. Han *stiftede* ogsaa *Legater*, og efter hans *Død* 1789 solgte hans *Bo* *Sorgenfri* til *Christian d. VII's* *Halvbroder*, *Arveprins Frederik*, der *anlagde* den *skønne Park*. Efter *Arveprinsens* *Død* 1805 *arvede* hans *Søn*, den *senere Christian d. VIII* *Slottet*, hvis *Have* han *yderligere ofrede* meget paa. *Saa*vel han som hans *Gemalinde Caroline Amalie* *elskede* *Sorgenfri* og *Lyngby* og *boede* der hver *Sommer*. Her *modtog* han *Nordslesvigernes Adresse* d. 27. *Juli* 1846, og efter *Kongens Død* *vedblev* *Enkedronning Caroline Amalie* stadig at holde *Sommerresidens* paa *Sorgenfri*, der i 1855 blev *Statens Ejendom*. *Lyngbyanerne* *elskede* denne *Dronning*, der ogsaa var en *Moder* for *Lyngby*. *Aaret* efter *Dronningens Død*, der *indtraf* i 1881, *rejste* *Kvinder* i *Lyngby* en *Mindestøtte* med en *Medaillon* af *Billedhugger Evens* for *hende* i *Parken*. *Desuden* findes i *Parken* en *Buste* af *Saly*, der 1764 *rejstes* for *Frederik d. V*, og en *Marmorstøtte* for *Arveprins Frederik* og hans *Gemalinde Sophie Frederikke*.

Efter *Caroline Amalies* *Død* *laa* *Slottet* *øde* hen til *Sorg* for *Byens* *Beboere*, og man *forstaar* derfor dens *Glæde*, da *daværende Prins Christian* den 26. *Maj* 1898 *førte* sin *Brud*, *Prinsesse Alexandrine* af *Mecklenburg-Schwerin*, til *Sorgenfri Slot*. *Siden* den *Tid* har *Sorgenfri* været vort *nuværende Kongepars* *Yndlingsopholdssted* en *Del* af *Sommeren* og helt op mod *Jul*, *baade* i deres *kronprinselige* og deres *Regeringstid*. Det er derfor *intet Under*, at *Lyngby* *Beboere* særlig *hædrede* *Kongeparret* for *nylig* ved *dets Sølvbryllup*.

Sorgenfri Park er *berømt* for sine *sjældne Træer*, og det *samme* *gælder* flere *Steder* i *Lyngby*, f. Eks. *Haven* ved *Rustenburg*, hvor der *staar* et *Par* *mægtige kanadiske Popler*.

Lyngby Landboskole blev oprindelig anlagt af Kaptajn *J. C. la Cour*; han udvidede Skolen meget, opførte et Landbrugsmuseum, købte Brede Ladegaard og anvendte 8 Tdr. Land heraf til Undervisningsbrug. 1890 overdrog han Skolen til „Grundtvigs Højskole“, der har udvidet den meget ved Bygninger af Arkitekterne Prof. *V. Dahlerup* og *F. C. Böttger*.

Nær Lyngby ligger ogsaa det Friluftsmuseum, som *Bernhard Olsen* har stiftet i Forbindelse med Dansk Folkemuseum i København, som han havde stiftet 8. August 1885. Da det ikke lykkedes ham at faa en Bygning i København, stor nok til at vise Udviklingen af Bygningsarkitektur i Landet, erhvervede han 1901 Grunden i Lyngby og begyndte der med at overflytte en sydslesvigsk, en skaansk og en hallandsk Gaard samt en Sædbod fra Smaaland, og i Aarenes Løb er hans Museum i Lyngby blevet en Seværdighed for hele Verden. *Bernhard Olsen* døde i 1922.

Lyngby er forøvrigt en flittig og nærsom By, som er meget søgt af landliggende Københavnerne, og i de senere Aar er den tillige Udgangspunkt for Udflugter til den skønne Omegn, dels ad Kanalvejen ud til Frederiksdal og Farum, dels ad Lyngby-Vedbæk-Banen.

KNUD BOKKENHEUSER

Gjentofte Bank.

A/S. Gjentofte Bank er stiftet d. 3. Okt. 1916 med det Formaal at drive Bankvirksomhed og derved virke for Næringslivets Udvikling i Gjentofte.

Banken begyndte meget beskedent i et lille Lokale i Gjentoftegade 23. Det varede dog ikke længe, før man indsaa, at Pladsen dér ikke kunde slaa til, og man skred derfor til Køb af Ejendommen Gjentoftegade 24, der erhvervedes til en meget fordelagtig Pris og hvori Banken indrettede sit eget Hjem med fuldt moderne Banklokale, Boksrum etc.

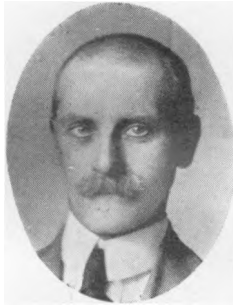
Banken har haft en jævn og støt Udvikling og har stadig holdt sig for Øje den Opgave, som den ved Stiftelsen har paataget sig at løse og har derfor i videst mulig Omfang stillet sig til Disposition for sine Kunder med Oplysning og Hjælp af forskellig Art.

Aktiekapitalen var til at begynde med Kr. 100.000.—, men er siden udvidet til Kr. 250.000.—. Status balancerer ved Udgangen af 1922 med ca. Kr. 2.400.000.— og Omsætningen har udgjort ca. 51 Mill. Kroner.

Bankraadet bestaar af:

Overretssagfører Rich. Møller, Formand,
 Tømrermester, cand. polyt. O. Kayser, R. af D., Dbmd., Næstformand,
 Grosserer Harald Kjær,
 Proprietær H. Fiehn,
 Købmand P. Juul Steen,
 Grosserer Vilh. Kjær, og
 Direktør i Privatbanken Hans Rye.
 Administrerende Direktør er: Ditlev Knudsen.

Manufakturhandler *William Nielsen*, Gjentofte, oprettede 1. Maj 1905 sin Forretning i Manufaktur- & Trikotagebranchen. W. Nielsen er født 1868 i Helsingør, hvor han har staaet i Handelslære. I Løbet af de forløbne Aar har han oparbejdet

William Nielsen.

Forretningen saaledes, at Udvidelse har været nødvendig. Forretningen, der i Begyndelsen kun bestod af Hjørnebutik med et Vindue til hver Side, udvidedes først i 1908 med Inddragelse af et tilstødende Lokale med stort Vindue, tidligere Glarmesterforretning, til Mitchelstræde, og i 1915 inddrog en Blikkenslagerforretnings Lokale og Vindue til Gjentoftegade, saaledes at Forretningen nu har henholdsvis 2 og 3 Vinduer til hver Side. Firmaet er smukt beliggende som Hjørneejendom.

Forretningen fører og har altid ført et Udvalg af prima Varer i ovennævnte Branche; og det er dette Princip og Indehaverens Dygtighed, der har bidraget til Forretningens Fremgang.

W. Nielsen har i mange Aar været Bestyrelsesmedlem af Gjentofte Handelsforening samt i de sidste 4 Aar Næstformand og bidrager sit i Standens Interesser.

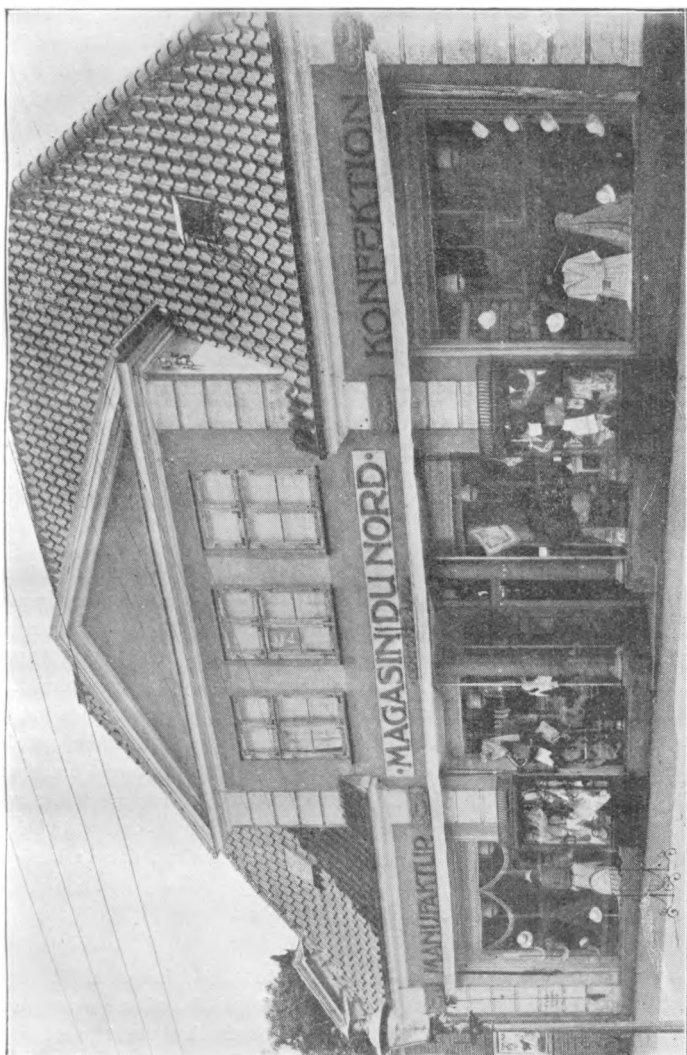

William Niensens Forretning i Aaret 1908.

William Nielsens Forretning i Aare 1923.

Al større Forretninger, som har præget Byen i de senere Aar, maa i første Række nævnes *Magasin du Nord's* Gjentofte Afdeling, som har til Huse i egen 2 Etages Bygning paa Hovedgaden, og som ledes af Direktør J. V. Røhl, tidligere mangeaarig Inspektør i Hovedafdelingen paa Kongens Nytorv. Forretningen fører et meget stort og velassorteret

Magasin du Nord, Gjentofte.

Lager af Hovedforretningens forskellige Varesorter, og da den tillige er Leverandør til de mange i Gjentofte bosiddende Embeds- og Bestillingsmænd, har den siden Starten i 1915 afhjulpet et Savn, idet Beboerne i al Almindelighed tidligere maatte forsyne sig fra Hovedforretningen, medens den nu har de samme Fordele i Oplaget her, hvilken Tilfredshed ogsaa har gjort sig synlig Udslag i den stedse stigende Omsætning.

GAMLE FIRMAER I GJENTOFTE

Firmaet *Ole Nielsen*, Gjentofte Hovedgade 29, er en ældre Forretning, der er grundlagt 1856 i nuværende Ejendom og begyndte som bl. Købmandsforretning. Denne har gennem Aarene udviklet sig, og i Særdeleshed ved Sønnen Oluf Georg Nielsens Overtagelse i 1901, saaledes at denne nu har Specialforretning i Trælast, Brændsel og Bygningsartikler, Farve- og Materialhandel, Kolonial- og Fedevareforretning. Ejendommen, der ligger paa Hjørnet af Baunegaardsvej, omfatter ca. 1 Td. Ld. gl. Maal. I tredje Generation er Sønnen Ove Ernst Nielsen ligeledes oplært i Firmaet og forestaar nu Ledelsen af Trælast-, Brændsels- og Bygningsmaterielafdelingen. Forretningen, der i de første Aar havde en Omsætning af Kr. 40.000, er naaet op til ca. Kr. 800.000, og er i stadig Fremgang.

E. Einfeldts Eff., *Rasmus Jensen*, Smedeværksted, Gjentoftegade 30, er en gammel Smedie fra det 18. Aarhundrede. Einfeldt var Indehaver fra 1890 til 1913, til den nuværende Indehaver overtog Grov- og Beslagsmedien.

V. Arildsen, Slagterforretning, Gjentoftegade 25, er grundlagt 1865 af Brødrene V. og S. Disse stiftede da Udsalg i København og Taarbæk; men 1880 skiltes de, saaledes at Sofus Arildsen beholdt Forretningen i København, og V. Arildsen den i Taarbæk. V. Arildsens Søn V. forestaar nu Forretningen, der er den ældste i Gjentofte.

Firmaet *Joh. Ravns Bagerier*, Gjentoftegade 20, er sikkert Byens ældste Forretning; den er fra en ringe Begyndelse som Landbageri stadig vokset og udvidet, og omfatter nu, foruden den lokale Forretning, mange Udsalg og Ruter, saavel i Omegnen som i København, og har, siden den ny Rugbrødsfabrik i 1919 blev taget i Brug, faaet flere store Leverancer af Brød til offentlige Institutioner.

Forretningen har fra 1833 været i Familiens Eje, og den ældste Indehaver, der kendes, var Bagermester C. W. Thide; Thides Enke, født Ravn, giftede sig med Elterfølgeren, Bagermester J. F. Niemann, og Thides Datter, Clara, blev gift med sin Fætter, Bagermester J. C. Ravn, som døde tidlig, hvorpaa hun selv drev Forretningen, til Sønnen Johan Ravn overtog denne, og er det særligt i sidstnævntes Tid, at Forretningen har taget saa stort et Opsving; den beskæftiger nu ca. 30 Personer.

Forretningen fortsattes efter hans Død af Enken.

Gjentofte Vaskeri, Mitchelstræde 30, Gjentofte, indehaves af H. Hansen. Vaskeriet er grundlagt ca. 1854 i et tidligere Strømpestrikkeri, som var grundlagt af Mitchel, efter hvem Gaden har faaet Navn. Vaskeriet har været paa forskellige Hænder, bl. a. Rasmussen til ca. 1882, og Larsen til ca. 1900, hvor nuværende Indehaver overtog det. H. Hansen har gennem Aarene oparbejdet Virksomheden betydeligt, der fra Begyndelsen kun var et lille Haandvaskeri. Nu er der installeret moderne Vaske- og Strygemaaskiner, hvor der modtages al Slags Tøj og Manchetlinned. H. Hansen kan glæde sig sig ved at have en stor Kundekreds, saavel i Gjentofte og Omegn som i København.

Gjentofte Vaskeri.

Glarmester *J. P. Petersen*, Gjentoltegade 23, Gjentofte, har grundlagt sin Forretning 27. Aug. 1898, samme Dato og Aar, som han fyldte 25 Aar.

Petersen begyndte med Glarmesterforretning paa Baunegaardsvej, og senere udvidedes den med en lille Butik, til Udsalg af Rammer, i Bagermester Ravns Ejendom. I Aarene 1903 og 1904 startedes nuværende Værksted og Butik, der senere er udvidet yderligere, da Ejendommen blev ombygget i 1915. Her føres nu, foruden Rammer og Varer i Glarmesterlaget, et Udvalg i Tapeter, Løgetøj og Galanterivarer. Som Glarmester udlører Petersen, saavel ude som hjemme, Arbejde i alt til Faget hørende, som blyindfattede Mosaikruder, Indramning af Billeder m. m.

Firmaet J. P. Petersens Forretning.

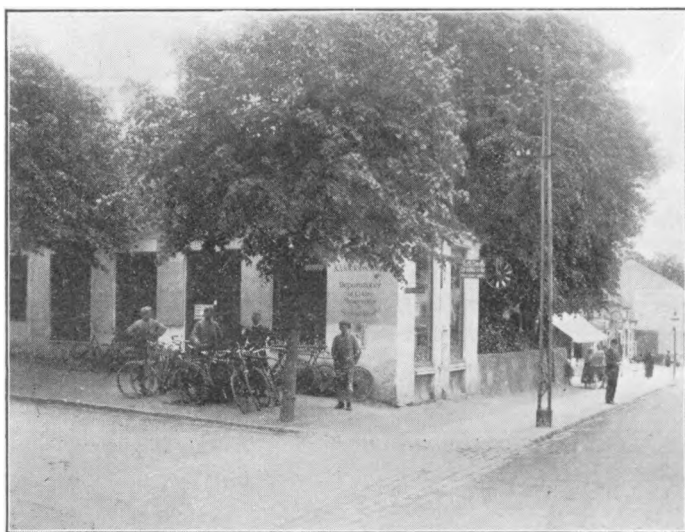
J. P. Petersen, der er barnefødt i Gjentofte, kunde altsaa paa sin 50 Aars Fødselsdag, den 27. Aug. 1923, samtidig fejre 25 Aars Jubilæum som Glarmester i Gjentofte.

J. P. Petersen.

Johs. H. Staugaard.

Cyklefabriken „Neutral“.

Cyklefabriken „Neutral“, Gjentofte, indehaves af Johs. H. Staugaard, der startede denne i 1906. Fabriken fabrikerer eget Mærke „Neutral“, hvoraf der gennem Aarene er solgt et betydeligt Antal, da der for disse kan ydes mere Garanti end ved Salg af andre Mærker. Firmaet forhandler desuden „Hamlet“, „B. S. A.“ og „Adler“ Cykler.

Forretningen har tillige Salg af Reservedele, Gummi m. m. i Branchen, ligesom der ogsaa er Reparationsværksted for Cykler.

Johs. H. Staugaard har Æren af at have oparbejdet Firmaet, ved personlig altid at være i Forretningen, og saavel ved Salg som Reparationer, altid at yde Kunderne den bedst mulige Betjening.

J. Chr. Petersen, Kæremager & Savskæreri, Eriksonsvej 2, Gjentofte, grundlagde sin Forretning 22. Febr. 1901 i en gammel Lade paa Baunegaardsvej, og havde Bopæl paa Lindevej. I Aarenes Løb er det lykkedes at oparbejde en Kundekreds og en saa god Forretning, at han i 1904 byggede nuværende Bjendom, med Bopæl og Værksted. Ligeledes har J. Chr. Petersen bygget flere Villaer for egen Regning og senere solgt disse samt erhvervet flere Grunde, bl. a. paa

Fra J. Chr. Petersens Virksomhed.

Bornholm. Paa nuværende Værksted forarbejdes Karosserier til Biler og Væddeløbsvogne til Traverbanen, som Petersen var den første der fabrikerede i Danmark. Desuden forarbejdes alt i Tømmerlaget, da der er Savskæreri. Værkstedet er forsynet med moderne Høvl- og Savmaskiner, og de 2 Sønner, Alfred og Johan Petersen, arbejder ligeledes i Virksomheden, som det er lykkedes Indehaveren at oparbejde saaledes, at denne er ret betydelig i sin Branche.

Den ældste Søn, Paul Petersen, har Bilkørsel med Holdeplads samme Sted.

Est-Hil Garn- & Trikotageforretning, Kirketorvet, Gjentofte, er grundlagt i For-aaret 1923 af Nielsine Dinesen, der grundlagde sin Forretning paa Aaboulevarden i 1903.

Forretningen, der gennem Aarene har været i stadig Fremgang, er bekendt for sin reelle Behandling, og lærer et Udvalg i Garn, Strømper, Uldtøj, Dame-linned m. m., og det er Indehaverens Princip ogsaa herude at betjene Kunderne paa den bedste Maade.

Est-Hil, Nielsine Dinesens Forretning.

F. Antvorskovs Guldmedeforretning, Kongelysvej 2, er grundlagt den 15. April 1923. Et Aars Tid i Forvejen havde der samme Sted været en lignende Forretning.

F. Antvorskov, der i over 25 Aar har været ved Faget, har gennem Aarene erhvervet sig grundig Indsigt og tekniske Kundskaber i Branchen. Han har saaledes i 1918 i det „Tekniske Selskab“ erholdt Broncemedalje og Diplom for et Smykke komponeret af ham selv.

Det er Indehaverens Mening at føre et Udvalg af Guld- og Sølvvarer fra københavnske Firmaer til samme Priser som i København og desuden sælge Specialarbejder fra eget Værksted betydeligt billigere.

F. Antvorskovs Forretning.

Ojentofte Hotel, Gjentoftegade 17, er en tidligere Kro og Købmandsforretning fra det 18. Aarhundrede. Købmandshandelen er senere nedlagt, og Kroen er omdannet til Hotel. Nuværende Indehaver, V. Gottfredsen, overtog dette i 1913, og har i Aarenes Løb omforandret og udvidet dette baade med Restauration og Selskabslokaler, der er tillige en stor skyggefuld Have, hvor Madkurve kan medbringes. Det er et yndet Udflugtssted om Sommeren, ligesom der er mange Selskaber om Vinteren.

I Hotellets Ejendom er Manufakturforretningen A. Riis, der er grundlagt 1902 og indehaves af Frk. Annette Riis.

FORSKELLIGE VIRKSOMHEDER I LYNGBY

Dansk Staal Industri A/S. oprettedes i 1915 under Navnet Dansk Staalvarefabrik A/S., forhen H. P. Larsen & Søn. I 1917 overtoges Dansk Staalvarefabrik af Selskabet Dansk Staal Industri A/S., der samtidig overtog Buddinge Værk i Buddinge.

I 1919 udskiltes atter Buddinge Værk, og Dansk Staal Industri A/S. fortsatte med Fabrikationen af de Artikler, som Dansk Staalvarefabrik oprindeligt havde fremstillet.

Virksomheden gik imidlertid ikke godt, og i Efteraaret 1919 blev Fabriksvirksomheden standset.

I Foraaret 1920 blev der vedtaget en Rekonstruktion af Fabriken i den Hensigt at faa de forskellige Afdelinger enten nedlagte, hvis de ingen Fremtidsmuligheder havde, eller moderniseret og forbedret, saaledes at de virkelig kunde fremstille de Redskaber og Værktøjer, som det var Hensigten at fremstille paa rationel Maade til konkurrencedygtige Priser.

Denne Rekonstruktion blev gennemført i Løbet af ca. 1 Aar, men paa Grund af det uhyre Prisfald paa Verdensmarkedet, kom Fabriken ikke i Drift før efter Lockouten i Vinteren 1922.

Virksomheden har siden da været i stadig Udvikling og fremstiller efter Rekonstruktionen som Specialiteter følgende Varer: Økser, Hamre, Grebe, Forke, Stenværktøj og Sænksmedegods.

Fabriken arbejder for det hjemlige Marked, men er særlig beregnet paa Eksport af sine Hovedartikler: Økser, Hamre og Grebe.

I Slutningen af 1922 foretoges der en Rekonstruktion af Selskabet, der nu arbejder med en almindelig Aktiekapital paa 350.000 Kroner og en Præference-Aktiekapital paa en Million Kroner.

Billedhugger *Niels Hansen*, Hovedgaden 57, Lyngby, kom i 1917 hertil efter at have været bosiddende i København i mange Aar og bl. a. været engageret i 12 Aar med Arbejder paa Christiansborg. Ogsaa som Billedskærer har Hansen udført mange forskellige Ting, har ogsaa med Held bygget nogle gode Strygeinstrumenter.

Af særlige Arbejder maa fremhæves et Ur (se hosstaaende Tegning), som har kostet mange Aars Arbejde. Dette er nemlig en Rekonstruktion af det gamle historiske Ur i Lunds Domkirke, fra Aar ca. 1410 (Dronning Margretes Tid). Efter nogle Rester af den gamle Urskive, gamle Billeder og mangelfulde Tegninger, er det lykkedes at konstruere dette imponerende Ur, der er mekanisk astronomisk, saaledes at det viser baade Solens, Maanens, Jordens og Stjernebilledernes Stilling samt Dato, Dag, Nat og Klokkeslet, desuden er der indbygget Orgelværk, der Kl. 12 spiller en Hymne for Jomfru Maria med Jesusbarnet, medens „Hellig tre Konger“ spadserer forbi og bukker. Uret er solgt til Sverrig.

Det smukke Billedskærerarbejde har Hansen alene Æren af at have udført, medens Lærer i Fysik ved Kommuneskolen, Herr Wejle, har bistaaet med Raad og Udførelse af det mekaniske Spilleværk, medens Urmagerarbejdet er udført af A. Krogh, Lyngby.

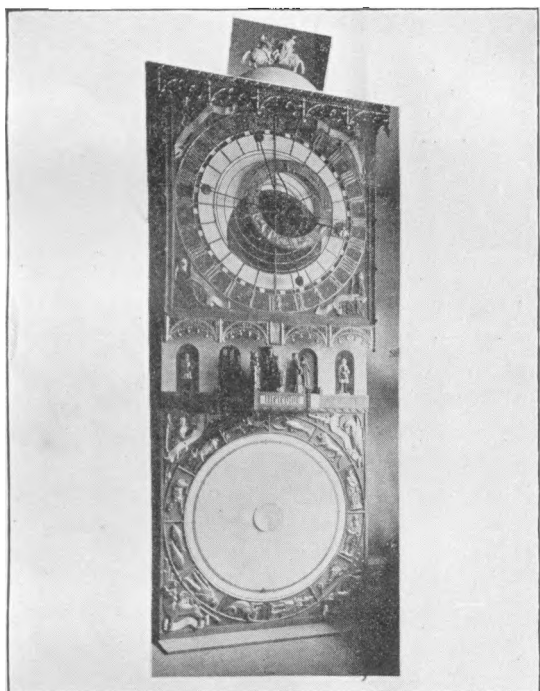
Adolf Krogh, Urmager & Guldsmed, Hovedgaden 5, Lyngby, har grundlagt sin Forretning 1. April 1920.

Efter sin Uddannelse i Danmark tog han til Udlandet og har en Del Aar arbejdet hos kgl. kejslg. Hofleverandør Hartmann paa Unter den Linden og senere i Schweiz, men kom under Krigen til Danmark. Har dog opholdt sig nogle Aar forinden i Norge. I 1918 overtoges et Specialværksted for Nyt til Ure i København og kom 2 Aar senere til Lyngby.

Forretningen fører et Udvalg af Guld- og Sølvvarer, Ure, Optik m. m. og har eget Værksted, der beskæftiger 4 Personer.

Det er Indehaverens Princip at levere gode Varer til rimelige Priser saavel nyt som Reparationer.

Som ovenfor nævnt har Krogh leveret og udført Urværket til det af Billedhugger Hansen udførte Ur, Rekonstruktionen af Lunds Domkirkes gamle Ur fra 1410, som er 1. Klasses Præcisionsarbejde.

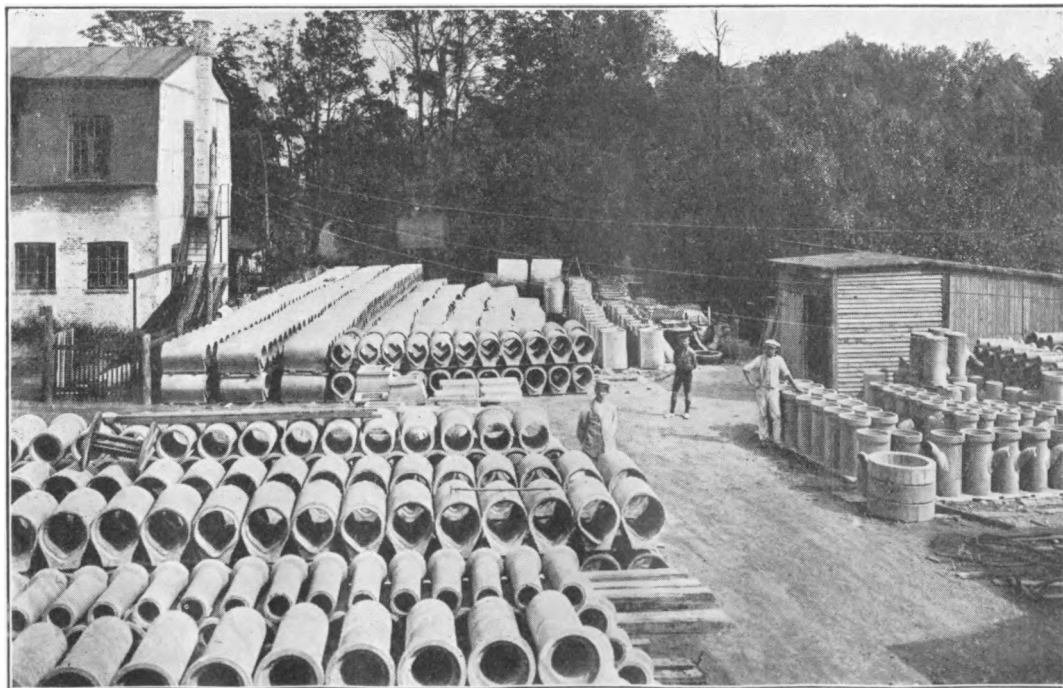

Udført af Niels Hansen og Adolf Krogh.

Lyngby Cementstøberi, Hovedgaden 10—12, Lyngby, er grundlagt 1. Juli 1912 af C. M. Nielsen. Virksomheden begyndte med Fabrikation af Mursten, Facadesten, Bygningmaterialer m. m. Senere tillige Kloakrør, Støbning af Monierrør til Brønde, ornamentale Vaser, Kugler og lignende, som anvendes ved mange Bygninger.

Fra Begyndelsen arbejdede Nielsen med ringe Hjælp, men efterhaanden som Virkefeltet blev større og Omsætningen gik fremad, blev det en ret betydelig Virksomhed, der beskæftiger ca. 8 Mand.

Al større Leverancer kan saaledes nævnes: Lyngby Statsskole, Viadukten ved Lyngby Jernbane, Københavns Amtssygehus m. m., og Omsætningen tiltager stadig.

Lyngby Cementløberi.

„Motor Shop“, Lyngby.

„*Motor Shop*“, Reparationsværksted, Hovedgaden 16, Lyngby, indehaves af O. Johnsen, der begyndte sin Virksomhed i 1919. O. Johnsen, der i flere Aar har sejlet som Maskinmester, har nu oparbejdet en god Forretning, der begyndte med Reparation af Motorcykler, Cykler og Baadmotorer.

I 1923 udvidedes med et Udstillingslokale for Salg af saavel nye som brugte Cykler og Motorcykler samt Reservedele, Dæk m. m. Værkstedet er installeret med moderne elektriske Værktøjsmaskiner. Det er tillige en Fordel, at Forretningen ligger ud til Lyngby Sø, saaledes at Motorbaade kan lægge til og faa repareret.

O. Johnsen, der ejer Ejendommen, Hovedgaden 16, har Bopæl samme Steds.

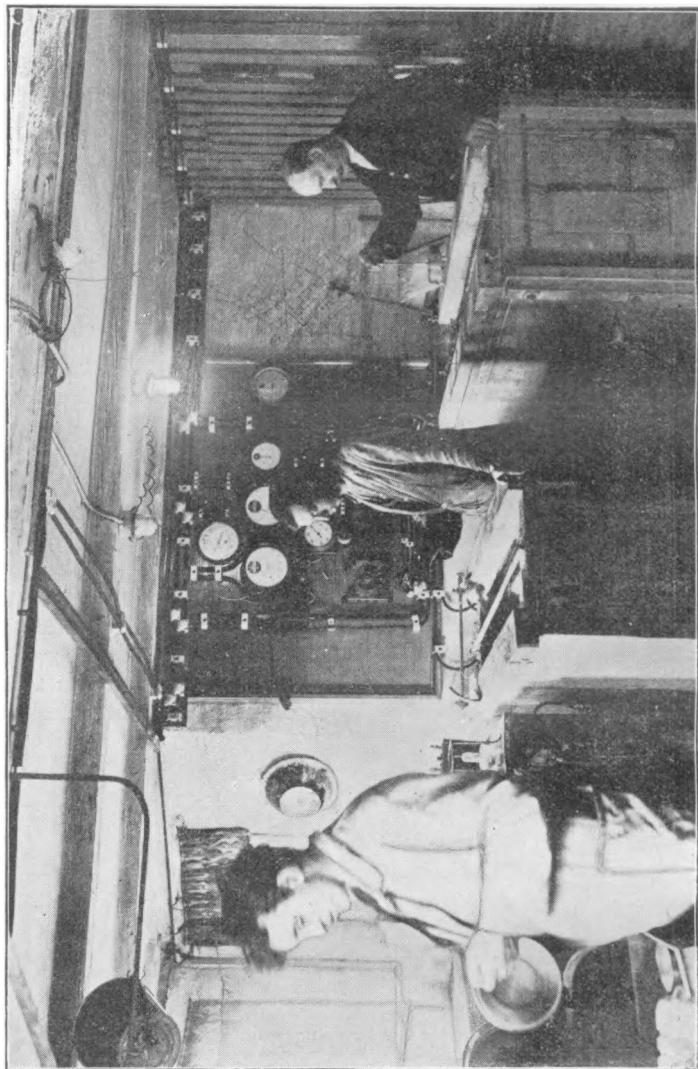
O. Johnsen.

E. Andersen.

Lyngby Forniklings- og Forsøvningsansalt, Villa Vesta, Kongevejen, indehaves af E. Andersen, der startede denne 20. Marts 1922. Fra en ganske lille Virksomhed har den imidlertid udviklet sig saaledes, at Værkstedet er udvidet et Par Gange.

Der er indrettet Værksted for saavel Fornikling, Forsølvning, Fortinning og Formessing m. m., ligesom der fremstilles forsøvede Rygegarniturer, Vaser, Skaale og lignende. Firmaet udfører alt i nævnte Branche; men som Speciale udføres

Interiør fra Lyngby Forniklings- og Forsølvningsanstalt.

meget Arbejde med Cykledele, Restaurationservice, ligesom Forsølvning af Kuglelysklektorerne „Katteøjne“, der er en stor Artikel for Tiden. E. Andersen kan glæde sig ved stadig Fremgang i Forretningsomsætningen og paatænker yderligere Udvidelse af Arbejdsfeltet.

SØBORG

AA en noget lignende Maade er det gaaet med *Søborg*, blot er der det at bemærke, at ingen kendte Søborg før for en Snes Aar siden. Byen begyndte at udvikle sig over dette Terræn, og en skønne Dag saa Københavnerne med undrende Øjne, at de havde faaet en ny Forstad, der hed Søborg; men de saa tillige, at den modsat sine Forgængere, Nørre-, Øster- og Vesterbro, der blev ødelagt ved 70'ernes elendige Kaserne-Smøleri, har bevaret det landlige Villapræg med Lys og Luft, Smaahaver og Plads mellem Husene.

Søborg har ingen Historie; det skal først til at skabe den; men der rører sig et saa livligt lokalpatriotisk Kommunal-Liv derude, at Søborg snart vil faa sin Historie, saa vist som denne allerede begyndte, da Søborg kønne, lille Kirke paa Frederiksborgvej No. 79, indviedes d. 26. Decbr. 1914. Den er opført af Arkitekt *Alfred Jørgensen*, og den, der er selvejende, er allerede naaet saa langt frem i Kirkernes Rangklasse, at den blev Sognekirke d. 11. Juli 1921.

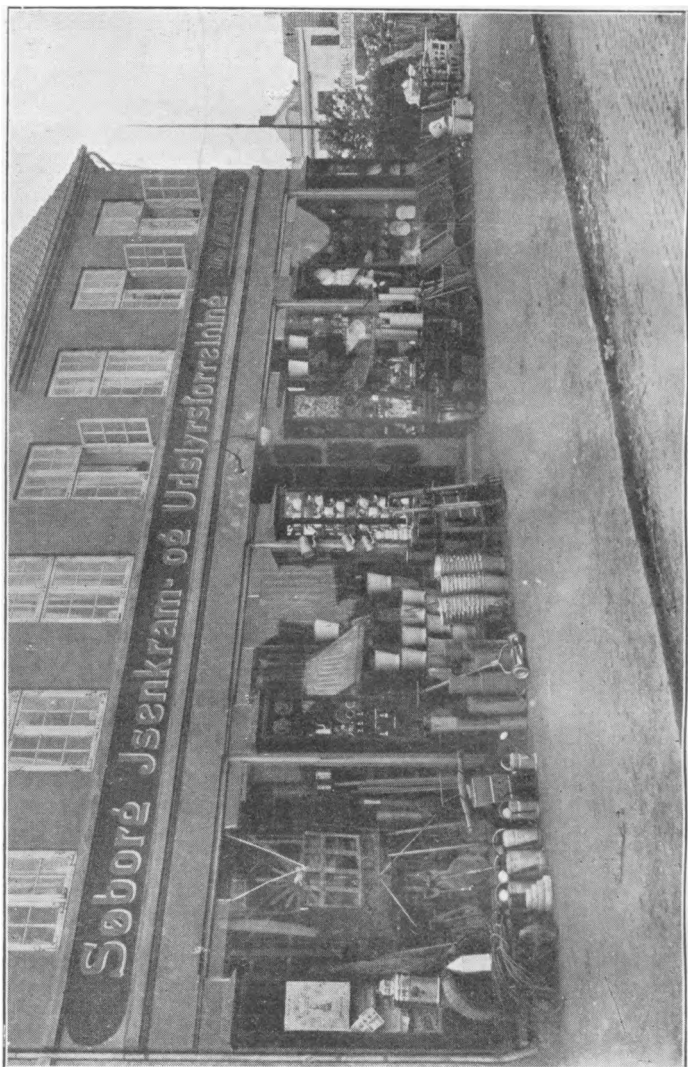
Knud Kiær's Forretning i Søborg.

Knud Kiær's Kolonial-, Vin- og Delikatesseforretning, Frederiksborgvej 63, Søborg, er grundlagt den 14. Oktober 1916. K. Kiær blev uddannet til Faget i Svendborg, kom senere til København og var en Del Aar ansat i Firmaet „Det hvide Hus“ i Slagelsegade. I ovennævnte Aar byggede han nuværende Ejendom, hvor Lokaler, saavel til Beboelse som Butik, forefindes, og er denne smukt beliggende som Hjørnebutik, centralt, midt i Søborg By ved Buddinge Allé.

I de forløbne Aar er Forretningen arbejdet betydeligt frem, dels ved sit rigeholdige Lager af alle Kolonialvarer, Vin og Konserver, dels ved at holde rimelige Priser. Forretningen er konkurrencedygtig i enhver Henseende.

Søborg Isenkram- & Udstyrsforretning, Frederiksborgvej 55, indehaves af Vilhelm Thaulow, der købte denne 13. Marts 1922.

V. Thaulow, der er født 1887, har lært i sin Faders Forretning i København, og bl. a. været ansat i T. M. Werners Isenkramforretning paa Kulturvet, og senere

Søborg Isenkram- & Udstyrsforretning, Vilhelm Thaulow.

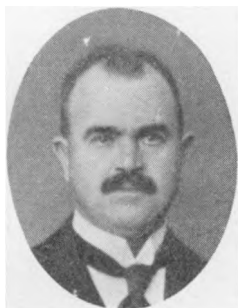
som Bestyrer af Broderens, Grosserer Axel Thaulows Isenkramforretning, Amagerbrogade 18. V. Thaulow, der saaledes fuldtud er Fagmand, fører i sin Forretning et righoldigt Lager af Glas, Porcelæn, Køkkenudstyr, Emaillevarer og Isenkramvarer; i Grovvarer Søm, Tagpap, Tjære og Kvalitetsvarer i Værktøj, alt til konkurrencedygtige Priser.

Skotøjsforretningen „Guttorm“.

Skotøjsforretningen „Guttorm“, Frederiksborgvej 63, Søborg, indehaves af L. C. Guttormsen, der etablerede sig den 29. Oktober 1916.

Forretningen fører et Udvalg i alle moderne og gangbare Faconer, saavel af Dame-, Herre- og Børnefodtøj, ligesom der ogsaa er Reparationsværksted samt Fabrikation og speciel Syning af Fodtøj. Den smukke Butik er beliggende paa Frederiksborgvej i Søborg Bys Centrum og er den største i sin Branche.

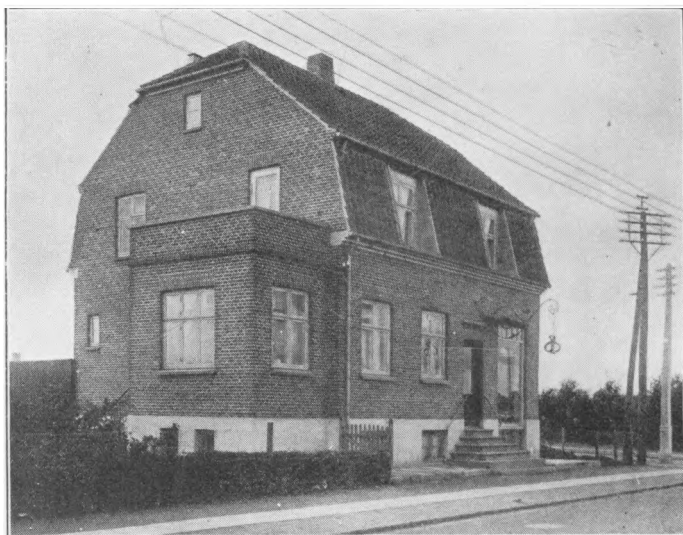
L. C. Guttormsen.

C. A. Jacobsen.

C. A. Jacobsens Bageri & Konditori, Frederiksborgvej 207, Emdrup, er grundlagt i September 1922.

C. A. Jacobsen har tidligere drevet Forretning Hjørringgade 15, København, men har nu egen Ejendom med Beboelse, Bageri og Butik. Hr. Jacobsen og Frue passer selv Bageriet og Butikken, hvor der er Udsalg af Franskbrød, Fintbrødsbagværk, Konditorivarer m. m.

C. A. Jacobsens Bageri og Konditori.

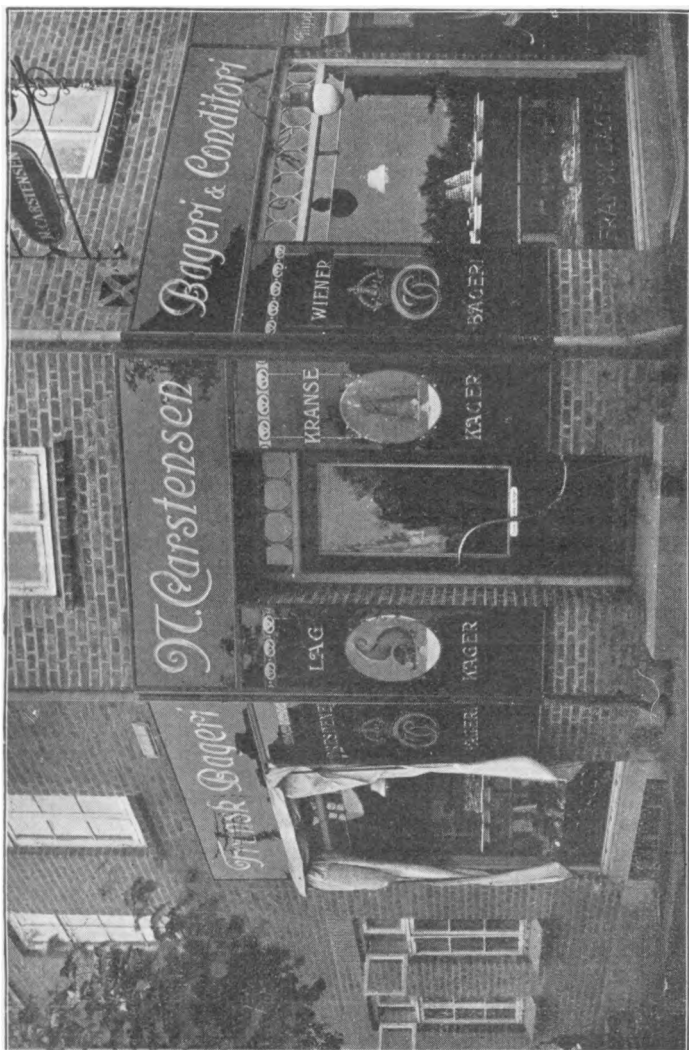
Søborg Herreekviperingsforretning, Frederiksborgvej 65, er etableret den 1. April 1919 af Einar Egebjerg, der begyndte i Ejendommen Nr. 73; men den 1. Febr. 1923 flyttedes til nuværende Lokaler.

Firmaet, der har eget Skrædderi, fører et Udvalg i Lingeri og Herreekvipering en detail.

Søborg Herreekvipering.

N. Carstensen's Bageri & Konditori, Frederiksborgvej 65, grundlagdes 1914 i Buddinge under meget smaa Forhold.

N. Carstensen's Bageri og Konditori.

I 1916 byggedes nuværende Ejendom, hvor der er baade Beboelse og Bageri. Her indrettedes nu en luldud moderne Bagerivirksomhed, med nye Ovne og elektriske Maskiner til Fremstilling af saavel Rugbrød, Sigtebrød som al Slags

Fintbrød. Da Omsætningen stadig steg, udvidedes Bageriet i 1922, og er nu indrettet efter Nutidens Krav. Bageriet er tillige et af de første og ældste, der er vokset op i Søborg.

N. Carstensen.

Søborg Messe etableredes i Aaret 1917 af Søstrene A. og P. Jensen, som i Løbet af kort Tid skabte en god Forretning. 15. Januar 1923 overdroges Forretningen til Brødrene J. og P. Westergaard.

Forretningen er beliggende ud mod Frederiksborgvej, og har 2 Udstillingsvinduer herimod. Drives som blandet Manufaktur-, Konfektions- og Trikotagehandel.

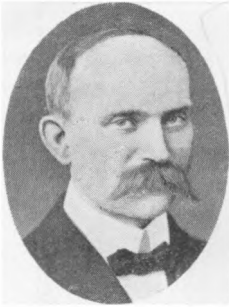
Søborg Messe.

Søborg Farve- & Tapethandel.

Søborg Farve- & Tapethandel, Frederiksborgvej 70, er en af de ældste Specialforretninger i Byen. N. Lundgreen, der tillige er udlært Malermester, grundlagde i 1914 Forretningen i et lille Lokale paa Frederiksborgvej 60, med Udsalg af forskellige Tapet- og Farvevarer.

Da Forretningen hurtig udvikledes, byggedes i 1915 nuværende Ejendom, hvor der i Aarenes Løb yderligere udvidedes med større Forretningslokaler, saaledes at denne nu er lørende for Søborg og Omegn. Af de mangeartede Artikler, der føres, kan nævnes alle Malerverer, Fernis, Lak, Pensler m. m., og Tapeter i Læder, Vadske og Gobeliner, samt Kalk, Mørtel, Tjære, Gulv-, Væg- og Tagpap m. m.

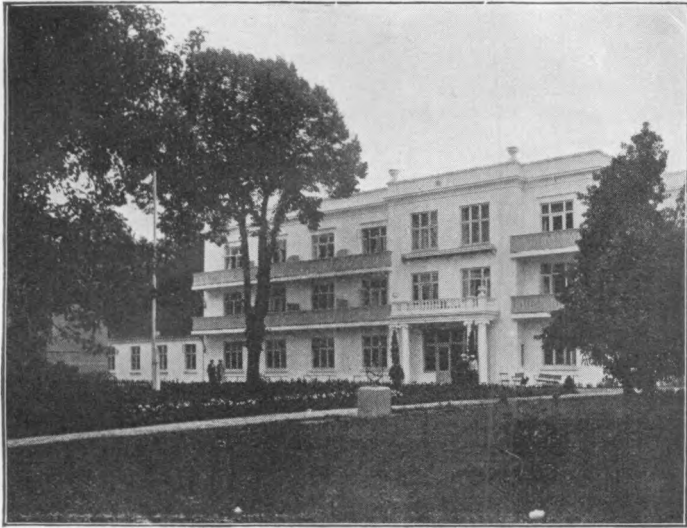
Skodsborg Badesanatorium, der ligger ved Strandvejen, en halv Times Jernbanerejse nord for København, 7 Minutters Vej fra Kystbanestationen Skodsborg imellem det herlige Øresund og Jægersborg Dyrehave, aabnedes i Maj 1898 for Patienter. Sanatoriet bestod dengang kun af to Bygninger med Plads til ca. 20 Kurgæster. I Aarenes Løb er det vokset til at omfatte et stort Kompleks foruden talrige spredte Bygninger, og kan i Højsæsonen modtage indtil 325 Kurgæster.

Dets Grundlægger og Overlæge, Carl Ottosen, havde i sin Studeretid under et Ophold i Amerika haft Lejlighed til at sætte sig ind i og faaet Interessen stærkt vakt for hygiejnisk-diætetisk og fysisk Terapi, som den anvendes paa derværende Kuranstalter og især paa det store Battle Creek Sanatorium i Michigan, hvis Leder, Professor Kellogg, havde et kendt og skattet Navn ogsaa udover Amerikas Grænser. Efter et længere Studieophold derovre og Rejser til forskellige Kuranstalter i Tyskland, Østrig, England og Skandinavien, tog Dr. Ottosen lat paa realisere sin Yndlingstanke.

Der stiftedes en Forening, „Skandinavisk filantropisk Selskab“, der i Efteraaret 1897 købte de to omtalte Ejendomme, som tidligere havde tilhørt Kong Frederik den 7., og oprettede der Skodsborg Badesanatorium. Dr. Ottosen kastede sig med Iver ind i Arbejdet, bistaaet af sin udmærkede, dygtige Hustru, den nylig afdøde Fru Johanne Ottosen, der i Sanatoriets første Tid beklædte en Bestyrerindes Stilling.

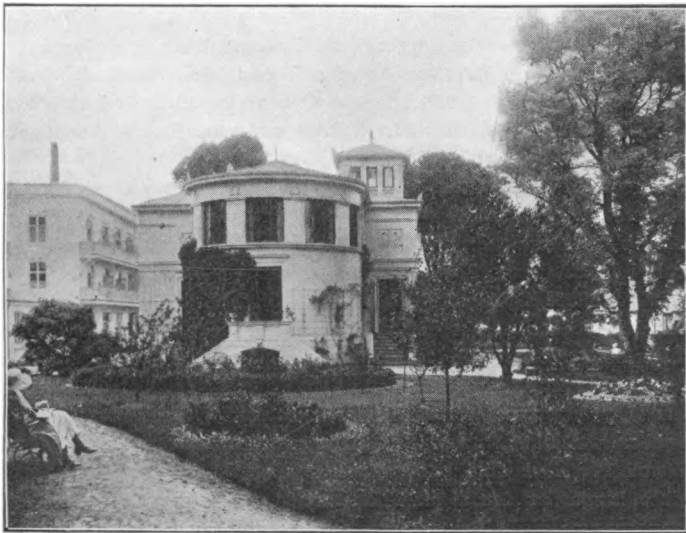
Fra Skodsborg Badesanatorium.

Fra Skodsborg Badesanatorium.

Skodsborg Badesanatorium er under Dr. Ottosens dygtige Ledelse vokset sig stort og mægtigt og staar fuldt paa Højde med Udlandets bedste Kursteder.

Sanatoriets nuværende Bestyrelse bestaar af Overlæge Carl Ottosen, Formand, Kurlæge N. P. Nelson, Viceformand, Forretningsfører Chr. Hansen, Sekretær, Kurlæge A. Andersen, Kurlæge Jensigne Iversen, Inspektør A. Nøse og Tekniker H. P. Panduro.

Fra Skodsborg Badesanatorium.

Frederiksborg Slot.

HILLERØD

BYEN *Hillerøds* Navn tyder i sin Endestavelse paa, at her har været Skov i gamle Tider, og denne er ryddet af en Mand, der hed *Hille* eller *Helle*; thi det Oldnordiske Ord *rjodr*, gl. dansk Rød, betyder en Lysning i Skov, en ryddet Plet. Vi ser denne Endelse i mange andre nordsjællandske Byer.

Men trods sit gamle Navn hører *Hillerød*, eller som den til daglig mest kaldes Frederiksborg, ikke til Landets ældre Byer, tværtimod kan den vel nærmest datere sin Opkomst fra Frederik d. II's Tid, inden da laa der kun en ringe Købing her, der hed *Ilskøb*, denne blev i 1560 tillige med Hillerødsholm Kongens Eje, og da han besluttede sig til at bygge sit stolte Slot, der skulde hedde Frederiksborg, her, kastede han al sin Kærlighed paa den lille By, som skulde hedde Hillerød, og som gerne skulde tage Luven fra den gamle Købstad Slangerup, for hvilken det var gaaet slemt tilbage, fordi dens Havn var sandet til, og den havde maattet anlægge det senere Frederikssund som Udhavn og Stabelplads; det lykkedes Kongen at faa kvalt Slangerup som Købstad, men en enkelt af hans Velgerninger mod Hillerød slog ikke an; han oprettede nemlig der en lærd Skole; men det varede ikke længe, før den af praktiske Grunde maatte lægges ind under Soro, da Omgangen med Hoffolk havde en altfor distraherende Indflydelse paa de unge Peblinge.

Som et Slags Grundlag for Byen gav Kongen 12 Gaarde, der laa mellem Slotkirkegaarden, hvor Torvet nu ligger, og Præstevangen, fri for al Tynge og Lov til at benytte et Areal som „Fælled“, imod at Bønderne skulde yde det kongelige Herskabs og de fremmede Gesandters Domestikker og øvrige Betjening frit Logis og Opvartning. Man kan derfor sige, at Hillerød By i alleregentligste Forstand skylder Slottet sin Opkomst og hele Eksistens.

Sine Købstadsrettigheder fik Hillerød omkring 1661, sin første Byfoged 1680, inden da havde Byens Administration staaet under en kongelig Rideløged og Lensmanden paa Frederiksborg, men den frie Udnyttelse af sine Købstadsrettigheder opnaaede Hillerød først i 1732.

En lille Bindingsværks Kirke fik Byen i 1622, men den var saa skrøbelig, at den blæste om i en Vinterstorm d. 25. November 1625, og Byens Beboere maatte da gaa til Gudstjeneste i en af Slottets Staldbygninger, til Slotkirken var færdig omkring 1630. Slotspræsten boede da paa Slottet, indtil den nuværende Ordning blev gennemført i 1655, hvorved Herløv blev indføjjet som Anneks. Fra gammel Tid havde Hillerøds Beboere Ret til at holde 24 Køer paa Græs i Grib Skov, men i 1770 afløste Staten denne Ret ved at overlade Byen 288 Tdr. Land af Grønholt Overdrev; men hermed var Indbyggerne ikke fornøjede; de forlangte desuden 100 Læs Gærdsel af Skoven til Indhegning, men fik i Stedet 100 Læs Tørvemasse aarlig fra den store Dyrehave og ligeledes udstykkedes 288 Tdr. Land til Grundejerne i Forhold til Grundenes Størrelse. Men dette Arrangement med Tørvene blev Staten for besværligt, og allerede 1799 ordnedes det, saa at Tørvleverancen faldt bort, imod at Byen som Erstatning fik 130 Tdr. Land af Stutterijorderne paa „Holmene“, imod at de svarede Staten en aarlig Afgift af 250 Rdl. Paa Grund af alt dette var Hillerød saa lykkeligt stillet, at dets Borgere ingen kommunale Skatter svarede indtil 1847; men mange Ulykker ramte den unge By, saaledes ved Pesten i 1711 og ved en Række Ildebrande i 1698, 1733 og Natten mellem 10. og 11. Maj 1834; den sidste Brand forandrede ganske Byens Udseende. Men derefter udviklede Byen sig stærkt først Vest for Søen lige oppe ved Slottet, siden, da Jernbanen kom, mod Sydøst, hvor der opstod et helt nyt Kvarter.

I Hillerød fødtes d. 6. Juli 1805 den kendte og til sidst saa ulykkelige *Peder Chr. Kierkegaard*, en Broder til *Søren Kierkegaard*; han var først Præst i Pedersborg, siden Biskop over Aalborg Stift, i 1867 Kultusminister i Ministeriet *Frijs*, en ivrig Grundtvigianer, men saa mørk af Sind i sin Alderdoms Dage, at han døde som sindssyg i 1888.

Raadhuset i Hillerød er opført 1887—88 efter Tegning af *V. Holck*, af andre offentlige Bygninger findes *Arbejds- og Forsørgelsesanstalten*, der kan modtage 86 Lemmer til Tvangsarbejde, Epidemihuset, der opførtes af Prof. *Fenger* 1883—84 og *Hillerød Hospital*, som er grundlagt af Frederik d. IV 1726 og endelig har Byen atter en berømmelig lærd Skole, der stiftedes af Christian d. IV i 1630 og genopførtes efter Branden i 1834, en Kommuneskole, en teknisk Skole og et Missionshus, opført 1891; paa Torvet staar som i saa mange andre Provinsbyer en Statue af Grundlovens Giver, Frederik d. VII, udført af *Bissen*, medens Prof. *Dahlerup* har udført Monumentets øvrige Dele. Men Hillerød har mere end nogen anden Provinsby Grund til med Tak at mindes denne Konge, fordi den, medens han til den store Slotsbrand i 1859 boede paa Slottet, da havde sin største Opvækst.

Det er i det hele taget Slottet, Hillerød By kan takke for sin Eksistens, ikke

blot fordi Kongerne nærrede særlig Kærlighed til den lille By, men ogsaa fordi selve Bygningen har trukket fremmede til Byen og givet mange af dens Indbyggere Udkommet. Oprindeligt hed Slottet Hillerødsholm og kom som Medgift i Herluf Trolles Besiddelse, da han ægtede *Birgitte Ojæ*. Han byggede Gaarden efter Mønster af Egeskov paa Fyen, der var opført i 1554 af hans Ven *Frantz Brockenus*.

Ved Mageskifte d. 1. Juli 1560 fik Kong Frederik d. II Hillerødsholm mod at give Herluf Trolle Skovkloster ved Næstved. Kongen forandrede straks Navnet til *Frederiksborg* og begyndte straks at bygge det om, men da Krigen med Sverige udbrød tre Aar senere, maatte han standse Arbejdet. Paa en lavere Holm opførte *Frederik d. II* en Del Tilbygninger, som kunde være nødvendige for en Konge, men som en Adelsmand havde mindre Brug for. Her var Apothek, Kirke, Fadebur og ligeoverfor Kancelli og Sølvkammer; fra denne Holm førte en af Kongen bygget S-formet Bro. Endvidere opførte Kongen de endnu staaende Stald- og Tjenerboliger, der paa hver Side over mod Slottet afsluttedes af to runde Taarne; der bærer Aarstallet 1562 og *Frederik d. II's* Valgsprog: „Mein Hoffnung zu Gott allein!“

Paa Slottet, der altsaa da endnu i det væsenligste var *Herluf Trolles* gamle Borg, fødtes d. 12. April 1577 Kong *Christian d. Fjerde*, efter Sagnet under en Tornebusk, hvis Plads man længe efter kunde paavise i den saakaldte Amtmandshave. Allerede ved hans Tronbestigelse begyndte Ombygningen af det gamle Jagtslot, men først 1601 kom der Fart i Arbejdet. Han sluttede Kontrakt med Bygmester *Jørgen Friberg* om et helt nyt Slot, og allerede i 1606—08 stod de tre Fløje under Tag. I 1609—19 afsluttede han den indre Slotsgaard med et Galleri, hvis flade Tag er forsynet med en Balustrade.

Til en nærmere Beskrivelse af Slottet er her ikke Stedet, der findes jo i saa mange Hefter o. l., at den er let tilgængelig. Vi maa huske de dejlige Taarne, den ejendommelige Vandkunst, som var udført i Prag i 1623 af *Adrian de Vlies*: den havde 16 Figurer og 95 Skaale, men blev i 1659 ødelagt af Svenskerne, der førte Figurerne bort til Drottningholm; derfor var det i 1888 ved Brygger *Jacobsens* storslaaede Gave muligt at genopføre dette Springvand ved Alstøbninger efter Originalerne. I 1623—25 fuldlørtes Kirken og Riddersalen.

Krigen med Sverige 1643—45 tyndede stærkt ud paa Frederiksborg Sølvskatte, men værre gik det 1659, da *Carl d. X Gustaf* i sin Vrede over den mislykkede Storm paa København lod alt ødelægge. Den 9. December 1665 brændte Løngangen og Audienshuset, som først kom i Stand igen under *Christian d. Femte*. I det 18. Aarhundrede brugtes Slottet egentlig kun som Kroningslot, alle Enevoldskongerne undtagen *Christian d. Syvende* er kronet der. Til den sidste Kroning, Christian d. VIII's i 1840, knytter der sig et litterært Minde i Heibergs Festsplil til det kgl. Theater: „Syvsoverdag“, der ender med en Apotheose til Slottet.

Paavirket af de nationale Rørelser valgte *Frederik d. Syvende* Frederiksborg Slot til Opholdssted, navnlig om Vinteren og Foraaret, og i Slotskirken lod han sig d. 7. August vie til Jomfrue *Louise Rasmussen*, kaldet Grevinde Danner.

Natten til d. 17. December 1859 Kl. 3¹/₂ om Morgenen udbrød der heftig Ildbrand, der lagde det dejlige Slot øde. Landesorgen var almindelig og gav sig særlig Udslag i *Hauchs* skønne Digt „Frederiksborg“; men Harmen over dette skete vendte sig særdeles uretfærdigt mod Grevinde *Danner* og Kammerherre *Berling*, der beskyldtes for ved Uforsigtighed at have foraarsaget Ilden, og denne Vrede gav sig Udslag i de uværdige Optøjer paa Christiansborg Slotsplads Nytaars Aften

1859 og *Erik Bøghs* ligesaa skandaløse maskerede Angreb i Casino-Revuen: „Grevinden og hendes Søkendebarn“.

At genrejse Slottet blev en national Æressag. Ved Bidrag fra hele Landet, fra Kongehuset, Rigsdagen og Rigsraadet og ved Oprettelse af et Kunstflidslotteri skaffedes de nødvendige Midler til at tage fat paa Arbejdet under Professor *F. Meldahls* Ledelse. Kirken blev genindviet 28. August 1864, og i 1875 stod alle tre Fløje under Tag. Den indre Udsmykning tog længere Tid. Bedekamret i Kirken smykkede Brygger *J. C. Jacobsen* med *Carl Blochs* dejlige 23 Malerier af Jesu Liv, i 1877 skænkede han 200,000 Kr. til Kongefløjens Udsmykning og Istandsættelse under Betingelse af, at der paa Slottet skulde oprettes et national-historisk Museum, senere bestemte han, at 10,000 Kr. af Carlsberg-Fondet og Halvdelen af Renterne af et Beløb af 1 Million Kroner aarlig skulde anvendes til Museet og dets Udvidelse. Museet oprettedes ved kgl. Resolution af 5. April 1878. Det voksede hurtigt, derpaa skænkede *Jacobsen* atter 200,000 Kr. til Istandsættelse af Prinsesseløjen, imod at denne ogsaa inddroges under Museet.

I 1881 aabnedes Kongefløjen for Publikum og paa 25-Aarsdagen for Slottets Brand d. 17. December 1884 afleveredes alle Værelserne til Museumsbestyrelsen. Brygger *Jacobsens* sidste Gave til Slottet var et Klokkespil til Erstatning for det, der smeltede ved Branden. Det kom i Stand i 1895, men da havde Slottets storslaaede og lædrelandselskende Mæcen lukket sine Øjne. Kaptajn, Brygger, Dr. phil. *Jacob Christian Jacobsen* var død i Rom d. 3. April 1887. Frederiksborg Slot er hans skønneste Mindemærke!

KNUD BOKKENHEUSER

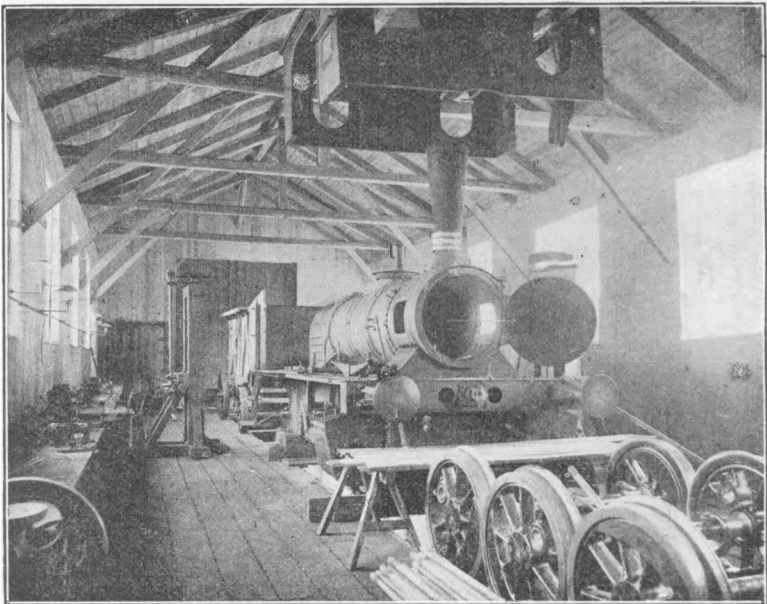

H. Hviid.

Fabrikant *Hans Hviid* startede efter at være hjemvendt fra et 6-aarigt Ophold i Amerika under beskedne Forhold et Værksted for Reparation af Cykler og Landbrugsmaskiner i Aaret 1895 i lejede Lokaler i Frederiksborg Nyhuse.

1898 flyttedes Forretningen til lejede Lokaler i Hillerød By ligeledes med Reparationer af Landbrugsmaskiner og Cykler, samt mindre Reparationer for de herværende Privatbaner.

1905 købtes en Grund langs Frederiksværkbanens Spor og byggedes egen Fabriksbygning med Jernbanespor ind, saaledes at man nu kunde paatage sig alle Jernbanereparationer. Her udføres nu alt Banearbejde samt andre forekommende

Fra Hans Hviids Maskinfabrik.

Reparationsarbejder. Ligeledes har man gennem Aarene indsat Kobberfyrkasser i Lokomotivkedler for de fleste Privatbaner paa Sjælland.

Desuden er her i Tidens Løb fabrikeret forskellige Artikler, saasom Vindmotorer, Maskiner for Fabrikation af Pressetørv, Petroleumsmotorer for Fiskebrug m. m.

Foruden Maskinfabriken er i de senere Aar anlagt et speielt mekanisk Værksted for Fabrikation af mekaniske Tryksmøreapparater for Motorer. Et særligt Kleinmedeværksted for Fabrikation af en ny Pladejernskakkelovn (Spareovn) findes ligeledes.

Forretningen beskæftiger gennemsnitlig ca. 30 Mand.

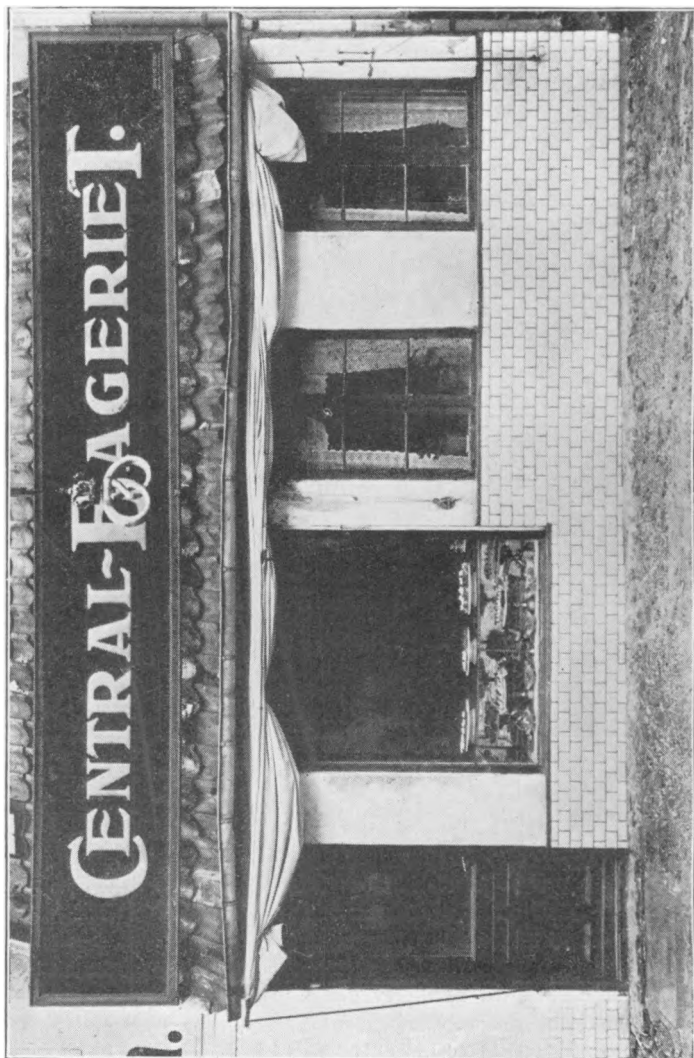

Otto Schledermanns Manufakturforretning.

Otto Schledermanns Manufakturhandel, Slotsgade 17, Hillerød, blev grundlagt omkring 60-erne i det forrige Aarhundrede af Brødrene I. A. Møller, der var Indehavere af den til 1913, da den blev overtaget af John Meyer, som havde den til 1916. Fra 1916 til Marts 1917 hed den A/S. Varehuset ved Christian Jantoft, hvorefter den overgik til R. Loldrup, som drev den til Marts 1922, da dens nuværende Indehaver, Otto Schledermann, overtog den.

Forretningen omfatter blandet Manufaktur og har Kundekreds i Hillerød og Omegn. Det er en Detailforretning og beskæftiger 2 Personer. Da Otto Schledermann overtog Forretningen, var den saa godt som ødelagt, men Otto Schledermann har ved Dygtighed og Flid, i Forbindelse med stor Nøjsomhed, bragt Forretningen paa Fode igen, saaledes, at den -- hvis Tiderne bliver ham gunstige -- kan blive ført tilbage til det gode Renommé, den havde fra Begyndelsen.

Bagermester *Jens Sørensen* er Indehaver af Centralbageriet i Hillerød, som han i den Tid, han har været Indehaver heraf, har ført frem til at indtage en smuk Position inden for Branchen. Bageriet er nutidssvarende indrettet, forsynet med

Centralbageriet i Hillerød.

gode tekniske Hjælpemidler, og er hygiejnisk i enhver Henseende. Bager Sørensens Brød og Bagværk har vundet Indpas og Anerkendelse overalt i Byen, og Firmaet er leveringsdygtig paa alle Omraader Bageri vedrørende.

Bagermester J. Buddes Forretning.

Bagermester *J. C. Buddes* Forretning, Helsingørgade 24, Hillerød er grundlagt i Aaret 1822 af den nuværende Indehavers Oldefader. Forretningen har stadig været i samme Generations Eje og Firmanavnet har uforandret været J. C. Budde. 1919 overtoges Forretningen af nuværende Indehaver, han har forandret den en Del, men sat en Ære i at bibeholde gamle Traditioner.

Virksomheden omfatter alt inden for Bagerivirksomheden, beskæftiger 12 – 14 Personer; har 3 Køretøjer og er bl. a. Leverandør til en Del af Byens Hoteller.

J. C. Budde senior.

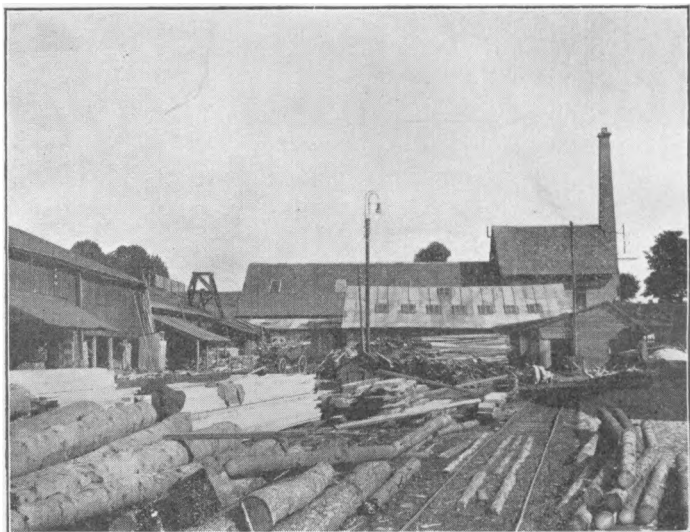

J. C. Budde junior.

Aktieselskabet *Hillerød Savværk*, Hillerød, grundlagdes i Aaret 1869 af Kaptajn Petersen som et Skovsavværk ved Esrom Sø. Da Bedriften stadig gik frem, overtoges senere Grunden, hvor den nuværende Fabrik opførtes, denne er dog gentagne Gange udvidet. I 1892 overtoges Firmaet af nuværende Direktør, Fabrikant Komerup, der var Eneindehaver indtil 1918, da Firmaet overgik til et Aktie-

selskab med 1¹/₂ Mill. Kroners Aktiekapital og den kendte Tømrermester og Entreprenør Kornerup Kock i Bestyrelsen.

Virksomheden omlatter Skæring af Træ for alle Brancher. Jord- og Vandbygning samt Tømrer- og Snedkerarbejde, tillige fabrikeres en Del Pakkasser og Materiel for Møbelindustrien. — Paa Fabriken i Hillerød beskæftiges ca. 60 og paa Afdelingen i Valby 20 Personer.

Fra Hillerød Savværk.